

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Zavarovalništvo

MLADI IN NJIHOVO (NE) ZANIMANJE ZA POLITIKO

Mentorica: Alenka Bradač, univ. dipl. ekon.
Lektorica: Liljana Prevolnik Jazbec, prof. slov.

Kandidatka: Darja Kadunc

Kamnik, marec 2013

ZAHVALA

Rada bi se zahvalila vsem, ki so mi v času nastajanja diplomske naloge stali ob strani, še zlasti mentorici za njeno podporo in strokovno usmerjanje.

Zahvaljujem se tudi dijakom prvega in četrtega letnika Šolskega centra Rudolfa Maistra v Kamniku, ki so bili pripravljeni rešiti ankete, brez katerih ne bi dobila potrebnih informacij za izdelavo diplomske naloge.

Hvala tudi hčeri in prijateljici Mancii Kadunc za pomoč pri oblikovanju diplomske naloge in izbiri gradiva, moralni podpori in potrpežljivosti.

Nazadnje se zahvaljujem tudi možu Izidorju in sinu Petru za nenehno vzpodbudo ter staršem, ki mi še vedno vsak dan stojijo ob strani.

IZJAVA

»Študentka Darja Kadunc izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. Alenke Bradač.

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne: 1. april 2013

Podpis: _____

POVZETEK

MLADI IN NJIHOVO (NE) ZANIMANJE ZA POLITIKO

V nalogi sem se posvetila mladim, in sicer z vprašanjem, kakšen odnos imajo do današnje politike. Zastavila sem si tri hipoteze, ki sem jih med nastajanjem naloge potrdila ali pa zavrgla.

Hipoteza 1: Mnenje mladih o politiki je slabo in izrazito negativno.

Hipoteza 2: Mladi, ki niso zadovoljni z delovanjem demokracije, so politično manj dejavni.

Hipoteza3: Mladi pri svojem političnem udejstvovanju niso homogena skupina.

Politikom zaupa malo ljudi, saj je javno mnenje tako, da politiki delajo le za lasten žep in ne za ljudi, kar naj bi bila njihova naloga. V zadnjem času je javnost s političnimi rešitvami precej nezadovoljna. Pojavlja se vprašanje, ali lahko morda lahko sami kaj storimo za boljši jutri? Ali si lahko sami ustvarimo lepšo prihodnost?

Morebiti bo najlažje, če si jo bomo začeli ustvarjati sami in s tem dejanjem bodo tudi mladi videli priložnost, da lahko v našo državo vnesejo svežino.

ABSTRACT

YOUTH AND THEIR (DIS) INTEREST IN POLITICS

In this project I have had focused on youth with the question of their attitude to the current politics. I have had constructed three hypotheses, which I had either confirmed or rejected during this project.

Hypothesis 1: Views of young people about politics are bad and very negative.

Hypothesis 2: Young people, who are not satisfied with the way democracy works are less politically active.

Hypothesis 3: Young people in their political participation are not a homogeneous group.

The politicians are trusted extremely low between population, because the public opinions shows, that they work only for their own pockets and wallets, but not for people liked to be forced. It is true, that the politics in recent times can not find the solutions, and that the public is very dissatisfied. Maybe we should start acting for a better tomorrow? Or maybe we can create a better future for ourselves? Indeed, the easiest way will be if we will start making the progress and with that, the young people will recognise the opportunity to enter in our country freshness.

KLJUČNI POJMI – KEY WORDS

politika – politics, moderna demokracija – modern democracy, antična demokracija – ancient democracy, politična participacija – political participation, volitve – elections, referendumi – referendums, hierarhija politične participacije – hierarchy of political participation, mladina – youth, demonstracije – demonstrations, pravice – rights, svoboda – freedom.

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema	1
1.2	Cilji naloge in predpostavke	1
1.3	Metodološki okvir	2
1.4	Predstavitev okolja	2
2	POLITIKA	2
2.1	Politika	2
2.2	Demokracija	3
2.2.1	Antična demokracija	3
2.2.2	Moderna demokracija	4
2.3	Politična participacija	5
3	MLADI IN NJIHOVO (NE) RAZUMEVANJE POLITIK#	6
3.1	Mladi	6
3.2	Politična participacija mladih	7
4	ANALIZA REZULTATOV ANKETE IN RAZPRAVA	8
4.1	Metoda raziskovanja	8
4.2	Analiza rezultatov	8
5	PRIMERJAVA REZULTATOV S HIPOTEZAMI	23
5.1	H1: Mnenje mladih o politiki je slabo in izrazito negativno	23
5.2	H2: Mladi, ki niso zadovoljni z delovanjem demokracije, so politično manj dejavni	23
5.3	H3: Mladi pri svojem političnem udejstvovanju niso homogena skupina	23
6	SKLEP IN REFLEKSIJA	24
7	LITERATURA	26
8	PRILOGE	27
	Anketa	27
	Časopisni članek iz tiskane izdaje Nika, novinarka Vanje Alič	32
	Dr. Slađana Mihajlović	32
	Mladi gledajo na politiko s cinizmom	32
	Časopisni članek z internetne strani dnevnik.si	36
	Raziskovalci odkrili, da demokracija ne deluje: Nismo sposobni oceniti kandidatov	36
	Ljudje precenjujemo sebe in ne prepoznavamo najboljših	37
	Časopisni članek o nezaposlenosti mladih z internetne strani delo.si	38

Brezposelnost med mladimi	38
Del znanstvenega članka o organiziranosti izobraževalnega sistema kot dejavnika integracije mladih na trg delovne sile, avtorice Angele Ivančič iz leta 2008.	40
Raziskava Dela iz oktobra 2012.	41

1 UVOD

1.1 Predstavitev problema

Ko se mlad človek ozira preko rame svoje družine v svet, spoznava ideale, išče smisel življenja, si izbira svoje cilje, poklic, prijatelje, takrat se v njem nezavedno ponavljajo dileme. Čemu naj mladi sledijo v življenju, kakšne cilje naj si izberejo, je ta svet sploh še svoboden, je življenje vredno naporov in ali je volja dovolj krepka?

Raziskave kažejo, da imajo mladi trden vrednotni okvir, da so optimisti in želijo prevzemati odgovornost za svojo usodo, da se želijo vključevati v družbo. Žal pa narašča tudi trendno zavračanje ustaljenih oblik družbenega delovanja, politične participacije, odklonskost do političnih elit, nezaupanje v sistem in družbo. Mladi vse bolj čutijo prepad med njimi in družbo, saj jih le-ta v najobčutljivejšem času pušča na cedilu. Zato tudi upad volilne udeležbe, upad aktivnosti v političnih strankah, upad zaupanja v politiko in mnogi znanstveniki na tem področju se sprašujejo o prihodnosti demokracije. Za mladino na zahodu je že obveljal izraz "generacija jaz" oziroma "generacija karkoli" (angl. *whatever*). Pa vendar je politično delovanje mladih pomembno za 'zdravje' in delovanje demokracije.

Razvijajo se nove, mladim ljubše oblike politične participacije (alterglobalizacijska gibanja). Mladi se sicer zavedajo, da ima politika velik vpliv, vendar jo zaznavajo kot neodzivno, zaradi česar se še bolj odtujijo od političnega sistema. Zatorej mladi ne upoštevajo konvencionalnih poti politične participacije, ampak posegajo po novih, neposrednih, individualiziranih oblikah udeležbe.

1.2 Cilji naloge in predpostavke

V diplomski nalogi preverjam naslednje hipoteze:

- I. H1: Mnenje mladih o politiki je slabo in izrazito negativno. (Mladi v Sloveniji izražajo visoko stopnjo nezaupanja v politične funkcionarje, saj jih polovica meni, da se politiki ne odzivajo na želje državljanov in gledajo le na svoj prihodek.)
- II. H2: Mladi, ki niso zadovoljni z delovanjem demokracije, so politično manj dejavni. (Od demokracije je boljši socialistični sistem, podoben tistemu v nekdanji Jugoslaviji. Glavni problem takrat je bil, da nisi smel izraziti svojih misli, a sistem je poskrbel za službe, stanovanja, penzije. Danes lahko govoriš, kar želiš, a za službo, stanovanje, penzijo si se primoran pobrigati sam.)
- III. H3: Mladi pri svojem političnem udejstvovanju niso homogena skupina. (Med seboj se mladi razlikujejo glede na spol, študijsko usmeritev, izobrazbo staršev.)

Z anketo bom poskušala odkriti največje razlike med mladini glede na te dejavnike.)

1.3 Metodološki okvir

Pri pisanju uporabljam naslednje metode:

- I. deskriptivno metodo; za opis temeljnih pojmov,
- II. analizo sekundarnih virov; naprimer revije, anketne podatke.
- III. analizo primarnih virov; z anketo med dijaki prvih in četrth letnikov Šolskega centra Rudolfa Maistra v Kamniku.

1.4 Predstavitev okolja

V diplomski nalogi predstavljam pojem politika. Opisujem glavne značilnosti politike, dilemo moderne demokracije in primerjam le-to z antično demokracijo. Izpostavljam politično participacijo ter hierarhijo oblik politične participacije.

Nato prehajam na pojem mladih oziroma mladine, ga opredeljujem in naštevam razloge za politično participacijo mladih in osnovne značilnosti njihovega sodelovanja v politiki.

Empirično preverjam hipoteze z že omenjeno anketo, rezultate primerjam s teoretično podlago in poskušam izpostaviti razlike in podobnosti.

V zaključku povzemam bistvene ugotovitve diplomske naloge.

2 POLITIKA

2.1 Politika

Beseda politika (Sruk 1995, 256–7) izvira iz grške besede polis, ki pomeni nauk o državi in upravljanju države. V bolj določenem, ožjem pomenu je politika delovanje oziroma aktivnost države in vse snovanje, ki je naravnano na državo. V nekoliko širšem pomenu besede, pa politika pomeni vsako družbeno relevantno delovanje oziroma funkcioniranje, ki ima za svoj smoter urejanje osnovnega socialnega položaja ljudi in družbenih grupacij, bodisi v določeni družbi, bodisi v mednarodni skupnosti. Poenostavljeno jo opredelimo kot dejavnost, ki vključuje tako boj za oblast in prevlado v družbi kot tudi izražanje, soočanje in usklajevanje različnih interesov.

Politiko se v različnih dobah in teorijah povezuje z :

- a) racionalnim delovanjem: smiselno teži k urejanju skupnosti;
- b) delovanjem, ki je povezano s silo: možnost, da bo volja političnega subjekta vsiljena proti odporu volji drugih;

- c) z institucijami: predstavljajo pravilnost političnega (tudi socialnega) delovanja, katerih običajno delovanje ni povezano izključno s posamezno voljo;
- d) z državo kot institucijo modernega političnega življenja: po eni strani se moč institucionalizira kot oblast, po drugi strani pa je omogočeno spreminjanje družbenih tendenc v pravne forme;
- e) z zavestnim ustvarjanjem zgodovine : s tem ne le urejanje odnosov med ljudmi, temveč tudi urejanje ljudi z okoljem.

Naslednji trije razmisleki bodo pomagali razčistiti neznani pojem politika, da imajo namreč tako rekoč vsa človeška združenja politični aspekt (Dahl 1997, 47–8):

- a) govorimo o tako imenovani vladi v klubu, podjetju ipd. Pravzaprav lahko vlado opišemo kot diktatorsko, demokratično, predstavniško ali avtoritarno. Pogosto torej slišimo besedo politika, ki se dogaja v takih zvezah.
- b) Politični vidik je samo en aspekt take zveze. Kadar rečemo, da je nekdo zdravnik oziroma učitelj, ne domnevamo, da je samo zdravnik ali samo učitelj. Verjetno nobena človeška zveza ni izključno politična v vseh vidikih, ljudje poleg te moči in avtoritete izkušajo številne druge odnose, kot so ljubezen, sovraštvo, spoštovanje, ljubosumje, namere, vdanost, skupna prepričanja...
- c) Definicija politike ne pove ničesar o človeku, da v vsakem političnem sistemu ljudje skušajo vladati drugim, da hočejo avtoriteto, da se borijo za moč. Odnosi avtoritete gotovo lahko obstajajo celo med ljudmi, ki nimajo posebne želje po izvajanju avtoritete ali v razmerah, v katerih imajo ljudje z največ avtoritete najmanj želje po njej.

2.2 Demokracija

Beseda demokracija (Sruk 1995, 58–9) je grškega izvora, sestavljena iz *demos*, kar pomeni ljudstvo, in *kratos*, kar pomeni oblast ali vlada (*kratein* pomeni vladati). Demokracija je torej vladavina ljudstva. Četudi gre za družbenopolitični sistem z dolgo tradicijo, je v sodobnem svetu najpogostejši. Danes najbrž ni države, ki se ne bi predstavljala za demokratično, saj je demokracija nedvomno vrednota in zaželena oblika političnega sistema, ker predstavlja najboljšo obliko politične organiziranosti. Merilo razlikovanja med različnimi političnimi sistemi je odnos med državno oblastjo in ljudstvom. Poleg demokracije imamo torej še eno temeljno obliko političnega sistema, avtokracijo (prvotno so si socialistične stranke želele temeljite družbene spremembe: splošno volilno pravico, uveljavljanje socialne države itd. Uveljavljanje ideje se je v precejšnji meri oddaljilo od prvotne teorije – nemški nacizem, italijanski fašizem).

2.2.1 Antična demokracija

V stari Grčiji se je demokracija razvila v preprosti in čisti obliki, in sicer v Atenah 500 let pred našim štetjem. Šlo je za neposredno demokracijo vseh državljanov, pripadnikov polisa. Med seboj naj bi bili enakovredni, enako krepostni in zato enako primerni za

javne službe in dolžnosti. S tega vidika volitve niso bile potrebne, izvrševalce javnih služb pa so kar izžrebali (prav tam).

2.2.2 Moderna demokracija

Moderna demokracija (Konrad 1988, 129–30) je oblika političnega sistema, pri katerem je državna oblast izvoljena in zamenljiva. Nihče nima vnaprejšnjega in dokončnega monopola nad njo, mesto na oblasti je vedno prazno. Državljeni in državljanke so svobodni in enaki pred zakonom, imajo pravico do oblikovanja državne oblasti in institucije in vpliv na njeno izvajanje.

Od antične demokracije se moderna demokracija razlikuje:

1. atenski demos je bil manjšinska elita, moderna demokracija pa temelji na predpostavki enakosti vseh ljudi;
2. atenski demos je vključeval izobražen zgornji sloj, kmete, rokodelce, trgovce, iz njega pa je bila izključena velika populacija žensk in sužnjev;
3. moderna demokracija temelji na pravni enakosti moških, žensk, neizobražencev, rasnih skupin, različnih skupin itd.

Demokracija (prav tam) je labilno ravnotežje med svobodo in enakostjo, ščitenjem samega sebe in skupnim delom, razumnim egoizmom in razumno nesebičnostjo. Demokracija je spoznavanje konfliktov in javno premišljevanje o njih, poskus dogovora, ki naj odstrani konflikte med ljudmi. Demokracija, to je boleče in počasno popravljane zmot, ki temeljijo na naših odnostih, je tisočletja stara in nepopolna praksa družbene pogodbe. Dejanska demokracija je vedno omejena, čeprav v različni meri. Je konflikt med tradicijo in utopijo, so sanje k izpolnitvi, ki se posmehujejo resničnosti, in resničnost, ki se posmehuje sanjam o izpolnitvi.

Do druge svetovne vojne je bilo velikokrat slišati pomiselke, da bo demokracija privedla do vlade množice z ulice, do razlastitve posesti, razpada družine in do porušenega pravnega odnosa med spoloma (Pateman 1997, 155–6). Določeno razumevanje demokracije je vsesplošno sprejeto in tisto, ki obravnava demokracijo kot institucionalni okvir ali politično metodo, in temelji na večstrankarskem boju za volilne glasove. Prav tako videnje demokracije je v zadnjih letih v politični znanosti postalo prevladujoče. Demokracijo vidimo tudi kot politično metodo, ki jo je potrebno ločiti od demokratizacije, ki pomeni družbeni in politični proces. Prav takšno razločevanje usmerja pozornost stran od soodvisnosti med političnimi institucijami in družbenimi razmerami, med sistemi prepričanja in človeških sposobnosti, in se tako izpostavlja tveganju, da zamegli štiri pomembna vprašanja (Pateman 1997, 158).

Prvo vprašanje zadeva privlačnost politične metode in z njo povezane politične svoboščine; od sedemnajstega stoletja, ko se je začela sodobna razprava o demokratizaciji, so to razpravo spremljali obeti, ki so bili izraženi v univerzalni govorici o državljanstvu, soglasju, pravicah, enakosti in svobodi. Politična metoda je bila del obetov o enakem političnem položaju državljanov, ki izvolijo svojo vlado in uživajo svoje pravice. Na demokratično metodo so prisegali v prepričanju, da gresta demokratizacija in svoboda z roko v roki, in v prepričanju, da ustvarjanje pogojev za

spodobno življenje vseh državljanov sodi k demokratizaciji. Drugo vprašanje se nanaša na naravo demokratizacije, saj se strokovnjaki razhajajo tako glede tega, ali naj zajema še kaj drugega kot temeljne civilne, politične in izvoljene institucije, kot glede razsežnosti in narave pravic, ki naj bi jih vključevala, pa tudi glede oblik državljskih svoboščin. Tretje vprašanje zadeva protislovje demokratizacije, ki jo razglašajo v univerzalnem terminu, toda državljske svoboščine in pravice lahko uživajo samo prebivalci določene države, pogosto pa še le-ti samo, če pripadajo določenemu narodu. Zadnje vprašanje se nanaša na učinkovitost demokratične politične metode, in sicer se tu navaja učinkovito pot do delovanja demokratičnih institucij (Pateman 1997, 158–60).

2.3 Politična participacija

Pomembna razsežnost demokracije je politična participacija (Lavrič etc. 2011, 177) oziroma udeležba in pomeni sodelovanje ljudi pri odločanju o javnih zadevah. Obsega vsa dejanja državljanov, s katero želijo vplivati na njene politike, na primer spremljanje politike, zanimanje zanjo, udeležba na volitvah in referendumih, vključenost v politične stranke, delovanje v političnih strankah, vključenost v različne skupine in gibanja, sodelovanje pri bojkotih, zasedbe savb, podpisovanje peticij itd.

Vse zgoraj naštetje dejavnosti lahko razdelimo na dva tipa (prav tam):

1. konvencionalna politična udeležba: volitve, referendumi, kandidiranje, članstvo v politični stranki;
2. nekonvencionalna politična udeležba: peticije, udeležba na demonstracijah, stavke, državljanske nepokorščine.

Dejavniki politične participacije so različni, pri konvencionalnem tipu med najpomembnejše štejemo (prav tam):

- a) raven izobrazbe: bolj izobraženi posamezniki so politično bolj aktivni
- b) socialni položaj: višji in srednji sloj se bolj vključujeta v politične aktivnosti
- c) spol: moške politika bolj zanima
- d) starost: ljudje v srednjih letih so najbolj politično aktivni
- e) kraj bivanja: prebivalce mest politika bolj zanima kot prebivalce vasi
- f) družbena angažiranost: posamezniki, ki so vključeni v različne organizacije, so tudi politično bolj aktivni

Največji vpliv se pripisuje prav izobrazbi. Ker se izobraženi ljudje zavedajo vpliva vlade in njenih ukrepov na posameznike, imajo več političnih informacij, imajo lastno mnenje o širšem naboru političnih vprašanj, se udeležujejo pogovorov o politiki (Lavrič etc. 2011, 178).

Novejše empirične raziskave kažejo, da se povečuje nekonvencionalna politična participacija ali vsaj podpora tej vrsti politične udeležbe. To povezujejo s premikom od

volitev oblasti, odločanja o kandidatih strank, k bolj individualiziranemu slogu odločanja. Ljudje se pričnejo s politiko ukvarjati ob problemih, ki jih osebno zanimajo, so z njimi povezani z lastnimi vrednotami, stališči, izkušnjami, prepričanji. Prav takšno udejstvovanje je značilno za postmoderni vzorec politične udeležbe (prav tam).

Lester Milbrath je izdelal hierarhijo politične participacije (Milbrathova raziskava iz leta 1965):

- a) opazovalske aktivnosti: aktivna ali pasivna politična spodbuda, glasovanje na volitvah, diskusija o politiki, spodbujanje, prepričevanje;
- b) prehodne aktivnosti: sodelovanje v politični kampaniji, nakazovanje finančnih prispevkov, udeležba na političnih zborih;
- c) gladatorske aktivnosti: aktivno članstvo v politični stranki, srečanja političnih organizacij, kandidatura na volitvah

3 MLADI IN NJHOVO (NE) RAZUMEVANJE POLITIK#

3.1 Mladi

Mladost ali mladino lahko definiramo kot (Bajzek etc. 2008, 18–21):

- a) fazo v življenju posameznika;
- b) socialno skupino;
- c) nedoraslost;
- d) generacijsko enoto.

Mladi pripadajo družbeni skupini, ki ima sorodne socialne in kulturne življenjske kontekste, podobna stališča, cilje in vrednote. Koncept mladosti je razvil G. Stanley Hall v knjigi *Adolescenca* iz leta 1904 (študija Halla v knjigi *Adolescenca*). Za mladost naj bi bili po njegovem značilni viharništvu, stresi in uporništvu proti različnim avtoritetam. Tako je mladost na eni strani idealizirana, saj mladi predstavljajo up in prihodnost sveta, po drugi strani pa problematizirana, saj so slednji najbolj problematični pripadniki družbe.

V današnji družbi poznamo še dodatno obdobje, zaradi podaljšanega izobraževanja, in sicer postmladost (student-info.net). Mladi s tem dlje ostajajo na obrobju političnega dogajanja in imajo manj možnosti za delovanje v okviru institucionalne politike. Še pomembnejše se zdi dejstvo, da se mladi danes srečujejo z vedno večjimi zahtevami, kot naprimer po boljši izobrazbi, več izkušnjah, imajo veliko težav z zaposlitvijo. Kdo bi si ob vseh naštetih življenjskih bremenih sploh želel sodelovati v politiki?

3.2 Politična participacija mladih

Političnost mladih (Lavrič etc 2011, 178–81) kaže na razmerje med represijo in svobodo v družbi. Med mladimi je največji odstotek izobraženih in dobro obveščenih oseb, zato je njihov odnos do političnih institucij in političnega sistema pomemben kazalec legitimnosti le-teh. Tudi šibke spremembe v odnosu mladih do politike so lahko napoved prihajajočih sprememb v družbi, saj mladi kažejo nove družbene težnje, prehajajo v družbena gibanja.

Značilnosti politične participacije so naslednje (Ule 1988, 79–80):

- a) nezainteresiranost za sodelovanje s političnimi institucijami oziroma za spreminjanje lastnega delovanja v institucijo;
- b) odpor do sindikatov, organizacij, levih strank in totalizirajočih revolucionarnih zahtev in projektov, ob katerih bi se lahko daljnosežno homogeniziralo politično prizadevanje in delovanje ljudi;
- c) odpor do dejavnosti, ki zahtevajo izgube in do tako imenovanih ideologij, ki hočejo doseči naglo in celotno vseobsežno družbeno spremembo ob uporabi državnih aparatov oziroma boja za oblast;
- d) odpor do dejavnosti, ki zahtevajo žrtve, odpoved v sedanosti zaradi pričakovanja dobička v prihodnosti. Namesto tega se raje motivirajo tu in zdaj, zaradi konkretnih občutenj problemov, torej če družbena motivacija ne daje užitka, igre, potem mladih ne povleče s sabo;
- e) mladi se motivirajo predvsem v občasnih gibanjih z močnim protestnim nabojem, ki je usmerjen proti konkretnim ukrepom ali z namenom vlad in strank, ta gibanja pa so disperzna, brez trajne notranje organizacije in se razpustijo takoj, ko ni več konkretnega povoda zanje;
- f) to so predvsem tako imenovana gibanja alternativ z mrežo realnih in simbolnih razlik do oblastno ideoloških vzpostavljenih sistemov potreb, interesov, življenjskih načinov, socializacijskih institucij, ne pa gibanja, ki bi se borila za prevlado nad sistemom ali za njegovo ukinitvev.

Mladi se kljub vsemu motivirajo ob napovedanih ukrepih vlade, ki bi prizadela njih osebno- njihovo svobodo, varnost, pravice, ugodnosti (Kren-Obran 1995, 74–5). Torej so aktivni v nekonvencionalnih oblikah politične udeležbe., na čelu le-teh so pogosto okoljevarstvena, mirovniška, gejevska in lezbična gibanja.

Raziskovanje politične zavesti in dejavnosti mladih ter njihovega odnosa do vodilnih institucij je danes pomembno, ker se v svobodnih družbah političnost mladih kaže v razmerju med represijo in svobodo v družbi in ker se med mladimi jasneje pokažejo družbene težnje, se hitreje artikulirajo in prehajajo v pomembna družbena gibanja (Ule 1988, 79).

4 ANALIZA REZULTATOV ANKETE IN RAZPRAVA

4.1 Metoda raziskovanja

Anketo sem izvedla med dijaki prvega in četrtega letnika Šolskega centra Rudolfa Maistra, in sicer sem izbrala oddelka 1. A in 1. G ter 4. B in 4. C.

Izmed celotne populacije skupno 281 dijakov iz prvega in četrtega letnika, sem anketirala 60 dijakov.

Populacija prvega letnika obsega 148 dijakov, v razmerju 49:51 v prid deklet; torej sem med dijaki prvega letnika naključno izbrala 14 fantov in 16 deklet.

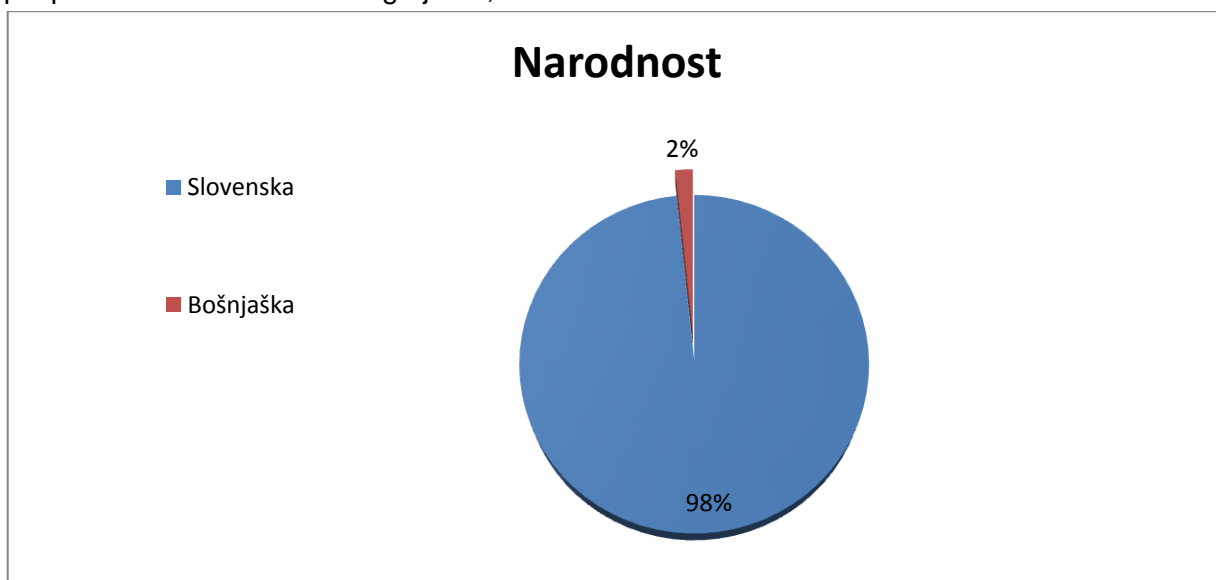
Populacija četrtega letnika obsega 133 dijakov v razmerju 40:60 v prid deklet. Med dijaki sem naključno izbrala 12 fantov in 18 deklet.

Anketni vprašalnik je zajemal 36 vprašanj, večina jih je bila zaprtega tipa, nekaj pa sem jih postavila tudi v obliki odprtega tipa, z namenom, da bi dobila osebno mnenje anketirancev. Neodvisne spremenljivke, ki sem jih postavila v anketo so bile spol, starost, letnik izobraževanja, uspeh v lanskem šolskem letu, narodnost, veroizpoved, tip družine, v kateri anketirani prebiva, izobrazba in zaposlitev očeta, izobrazba in zaposlitev matere, število otrok v družini in kje živijo.

Anketirani so za reševanje v povprečju porabili približno 6 minut.

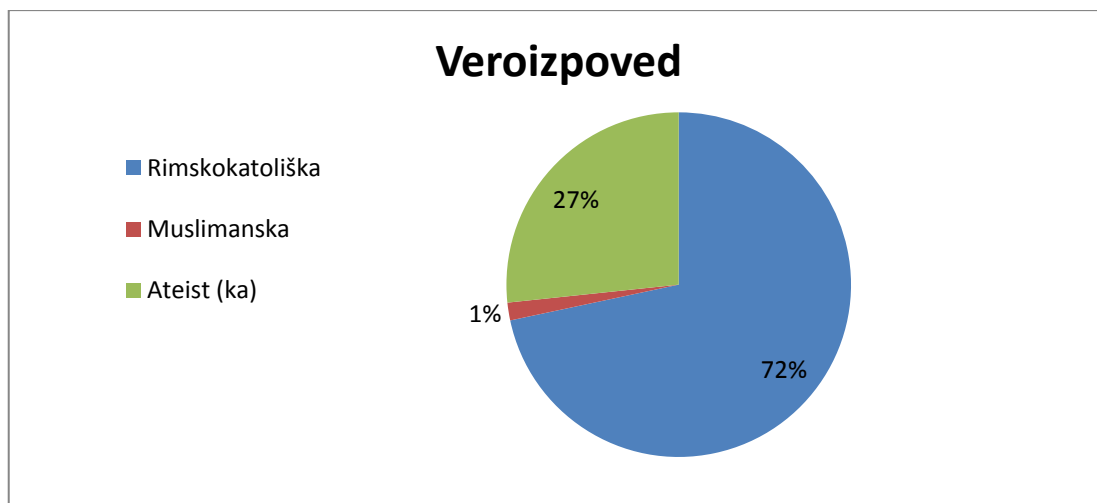
4.2 Analiza rezultatov

Na začetku bom analizirala neodvisne variable. Anketiranci so stari od 14 do 19 let, povprečna starost anketiranega je 16,583 let.

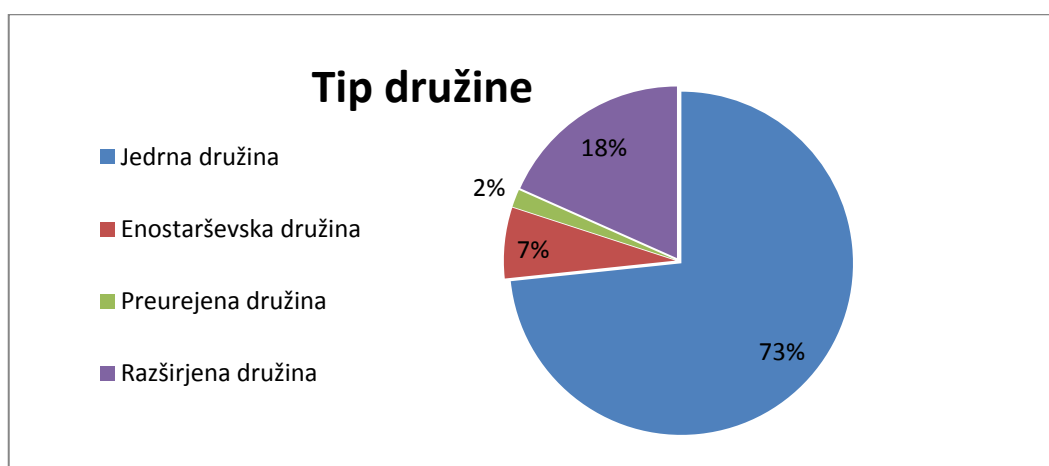
Graf 1: Narodnost. Vprašanje številka 5

59 anketiranih (98 %) je slovenske narodnosti, eden (2 %) je bošnjaške narodnosti.

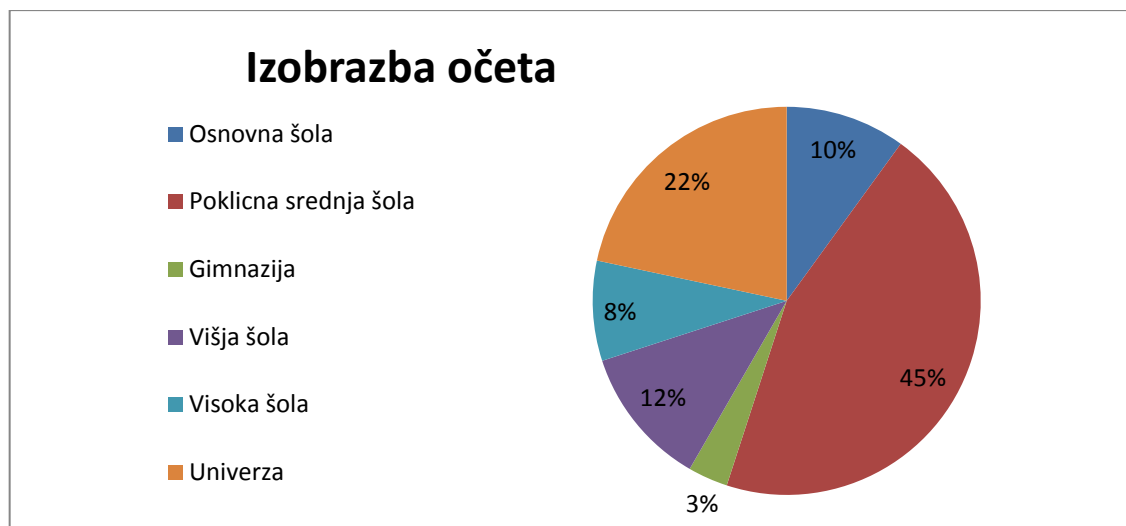
Graf 2: Veroizpoved. Vprašanje številka 6.

43 anketiranih (72 %) je rimokatolikov, 16 (27 %) se jih je opredelilo za ateiste, en anketiran (1 %) je musliman.

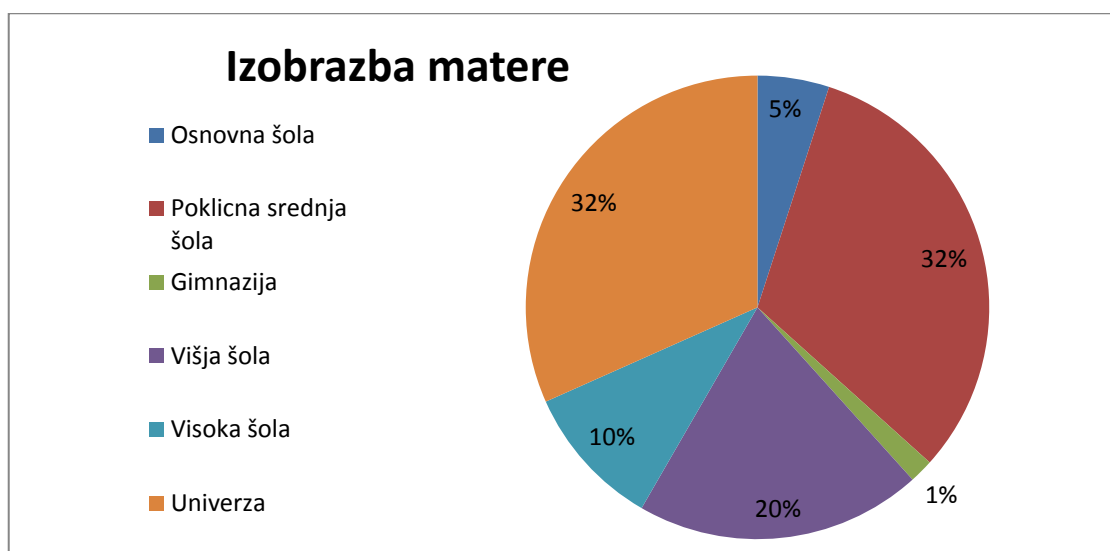
Graf 3: Tip družine. Vprašanje številka 7.

44 dijakov živi v jedrni družini (73 %), štirje (7 %) živijo v enostarševski družini, eden (2 %) v preurejeni oziroma reorganizirani družini, v razširjeni družini pa živi 11 dijakov.

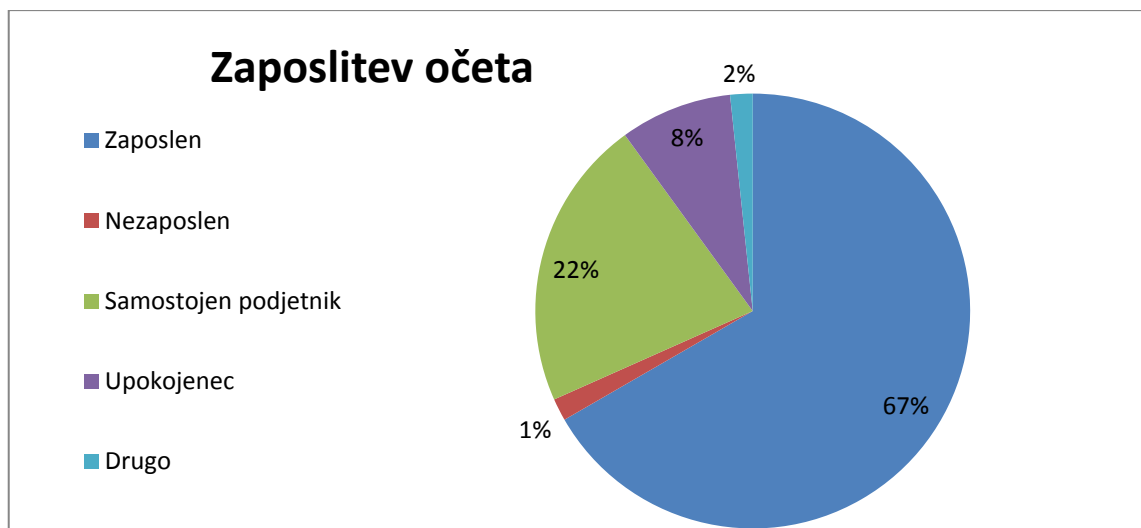
Graf 4: Izobrazba očeta. Vprašanje številka 8.

Največ očetov anketiranih ima dokončano poklicno srednjo šolo, in sicer 27 (45 %), sledijo univerzitetna izobrazba d 13-imi (22 %) očetmi, višja šola s 7-imi (12 %), osnovnošolska izobrazba s 6-imi (10 %) očetmi, visoka šola s petimi (8 %) očetmi in gimnazijska izobrazba z dvema (3 %) očetoma.

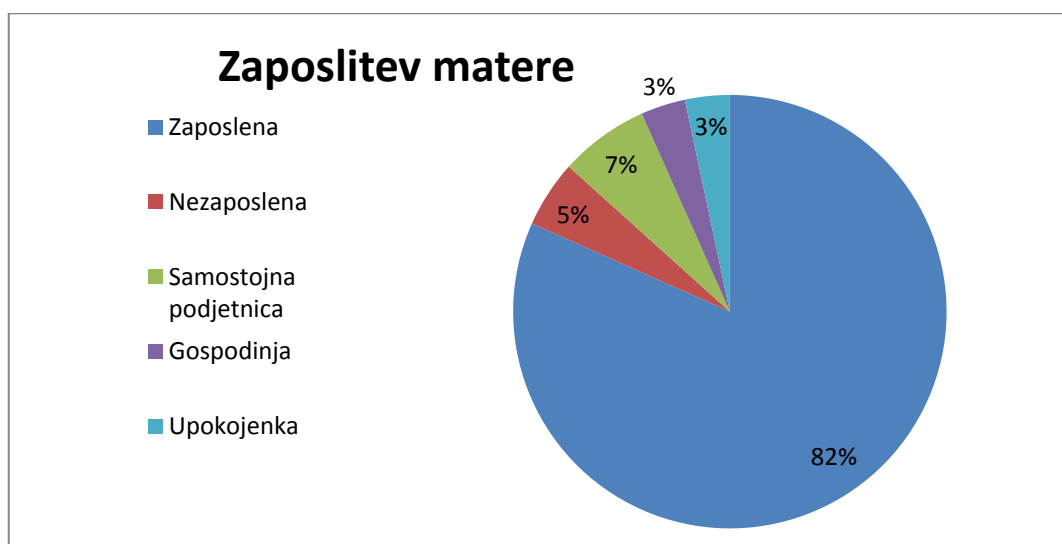
Graf 5: Izobrazba matere. Vprašanje številka 9.

Mam z univerzitetno izobrazbo je enako številu mamam z dokončano poklicno srednjo šolo, in sicer 19 (32 %). Sledijo izobrazba z višjo šolo z 12-imi (20 %) mamami, visoka šola s šestimi (10 %), osnovna šola s tremi (5 %) ter dokončana gimnazija z eno (1 %) materjo.

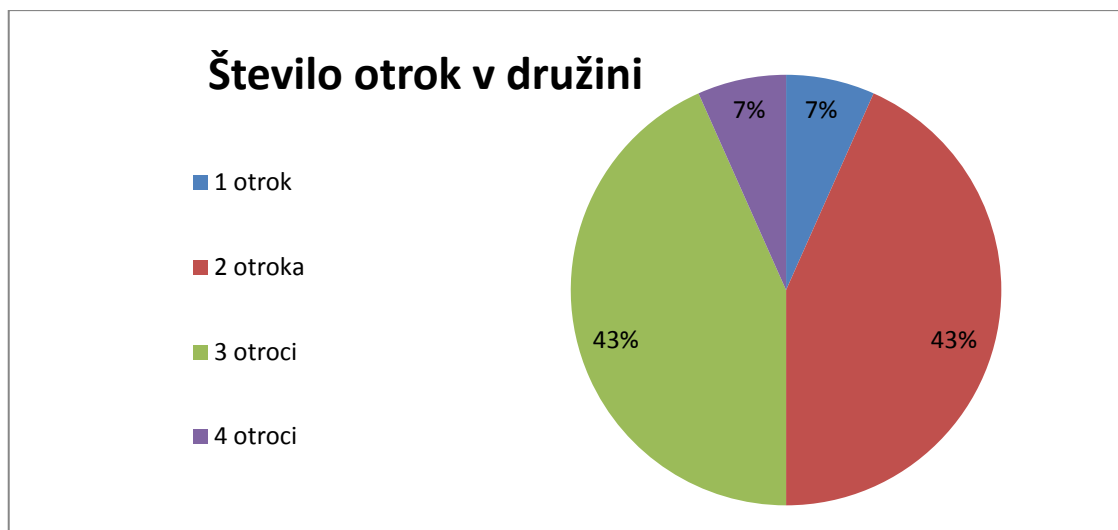
Graf 6: Zaposlitev očeta. Vprašanje številka 10.

40 očetov (67 %) je zaposlenih, 13 (22 %) jih je samostojnih podjetnikov, pet (8 %) jih je že upokojenih, eden (1 %) je nezaposlen in eden je pokojen.

Graf 7: Zaposlitev matere. Vprašanje številka 11.

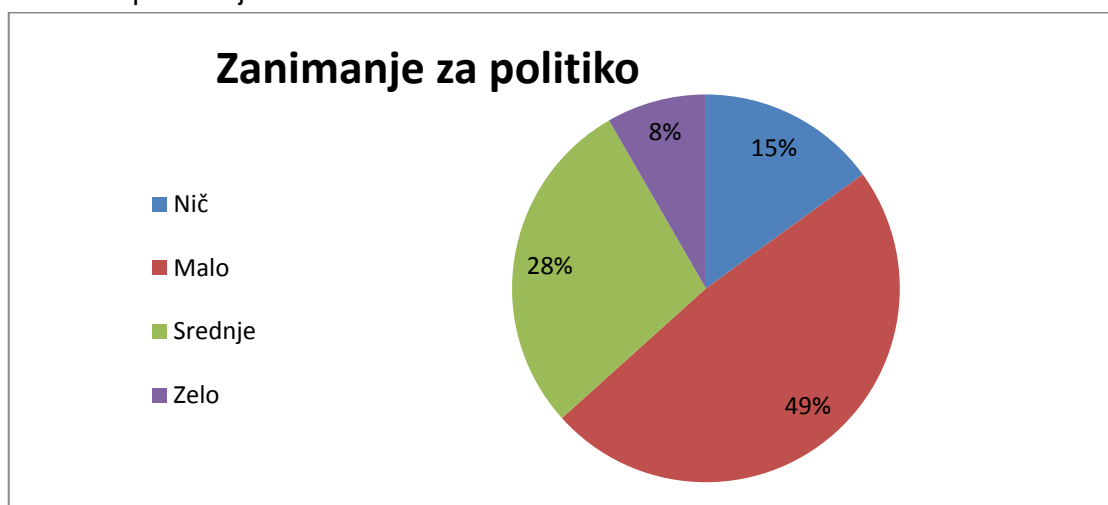
49 (82 %) mater je zaposlenih, štiri (7 %) so samostojne podjetnice, tri (5 %) so nezaposlene, dve materi sta gospodinji in dve upokojenki (oboje 3 %).

Graf 8: Število otrok v družini. Vprašanje številka 12.

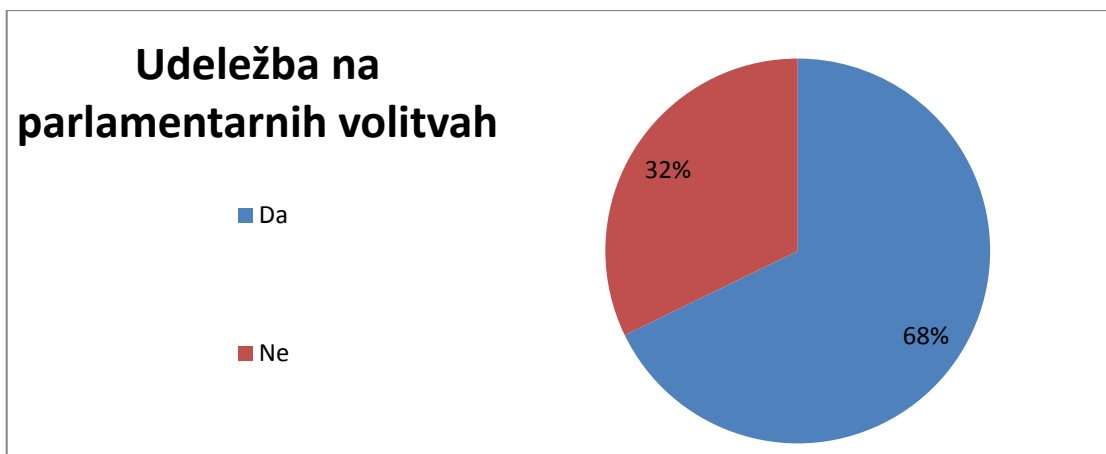
4 družine imajo po enega otroka (7 %), 4 družine imajo štiri otroke (7 %). Po dva ali tri otroke ima 26 družin (oboje 43 %).

Drugi del ankete se nanaša izključno na temo diplomske naloge. Rezultati ankete na odvisne spremenljivke so sledeči:

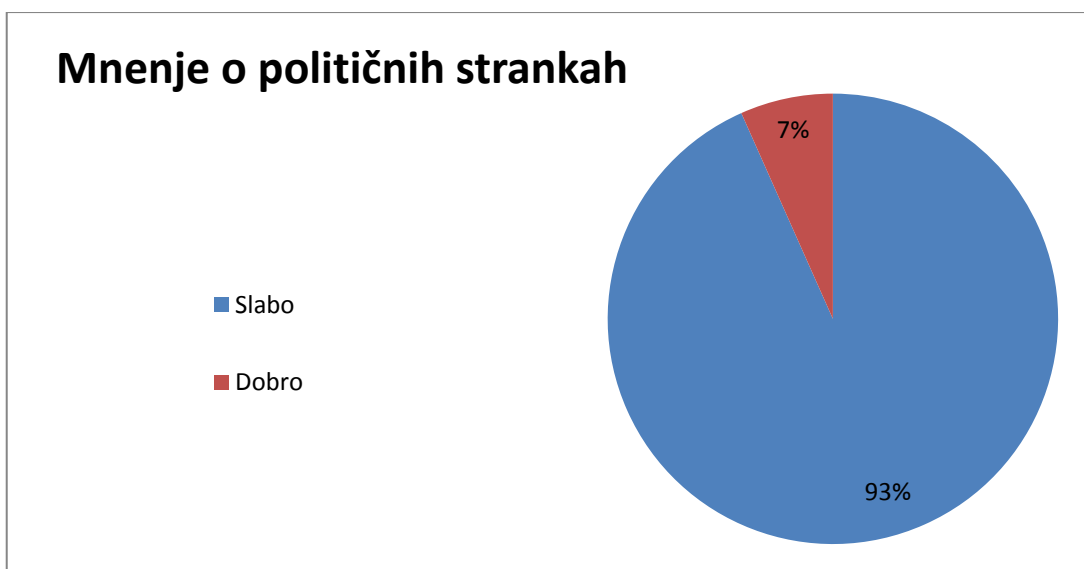
Graf 9: Zanimanje za politiko. Vprašanje številka 1.

Za politiko se jih od šestdesetih dijakov zelo zanima le 5 (8 %), srednje 17 dijakov (28 %), nič pa 9 dijakov (15 %). Malo zanimanja za politiko je med dijaki največje, saj je kar 28 dijakov (49 %) obkrožilo ta odgovor.

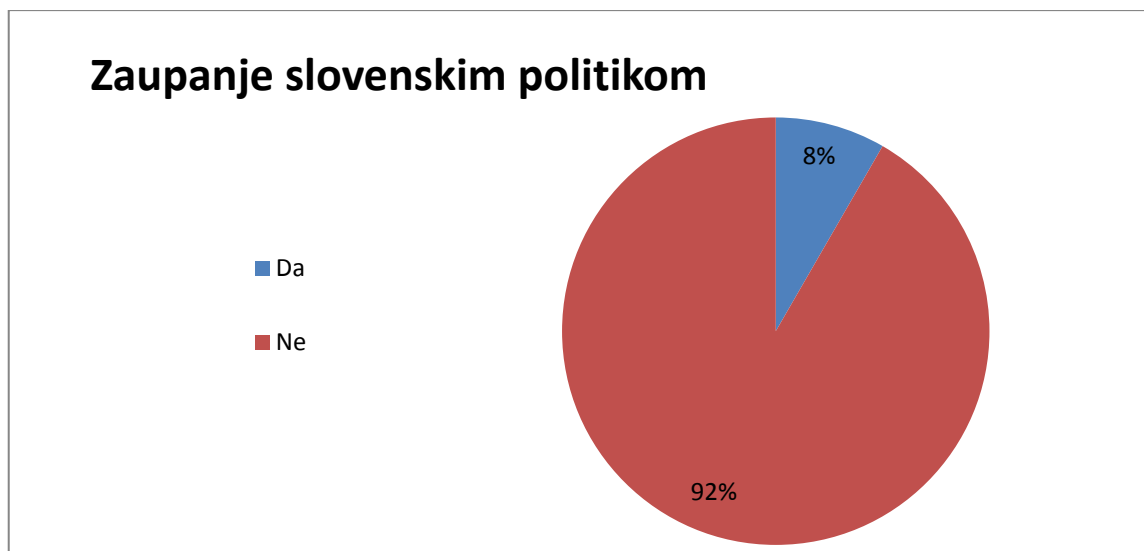
Graf 10: Udeležba na volitvah. Vprašanje številka 2.

Glede na to, da dijaki prvih letnikov še nimajo pravice voliti, sem vprašanje zastavila ali bi se udeležili parlamentarnih volitev, če bi imeli možnost. 40 (68 %) jih je odgovorilo z da, 19 (32 %) pa z ne.

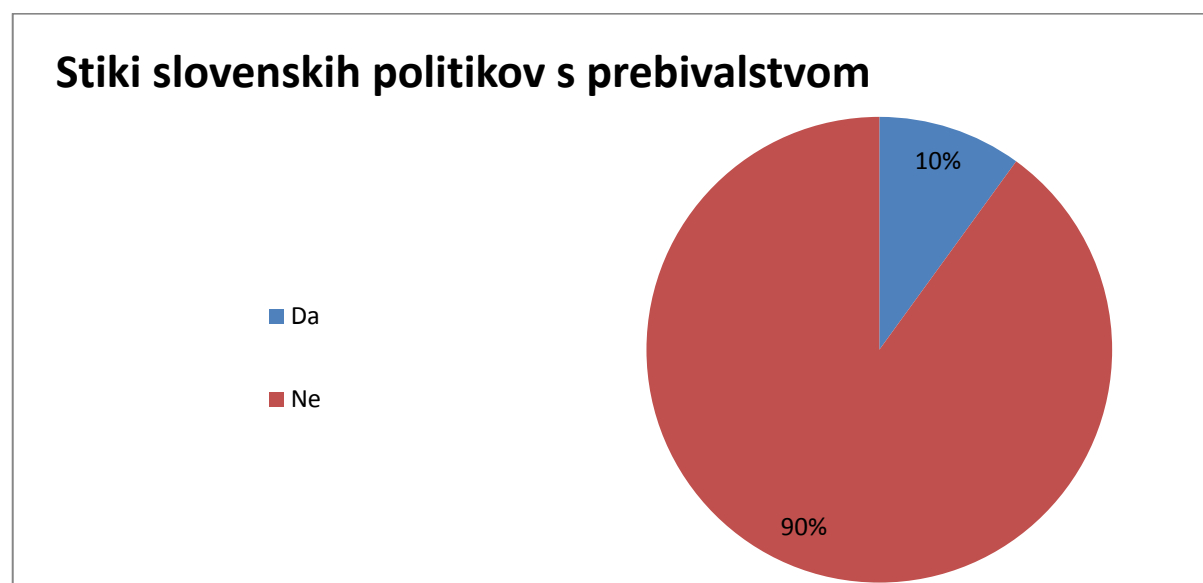
Graf 11: Mnenje o političnih strankah. Vprašanje številka 3.

Kar 56 dijakov (93 %) ima slabo mnenje o političnih strankah v Republiki Sloveniji in le štirje (7 %) dobro.

Graf 12: Zaupanje slovenskim politikom. Vprašanje številka 4.

5 dijakov (8 %) zaupa slovenskim politikom, ostalih 55 (92 %) pa slovenski politiki niso prepričali in jim nikakor ne zaupajo.

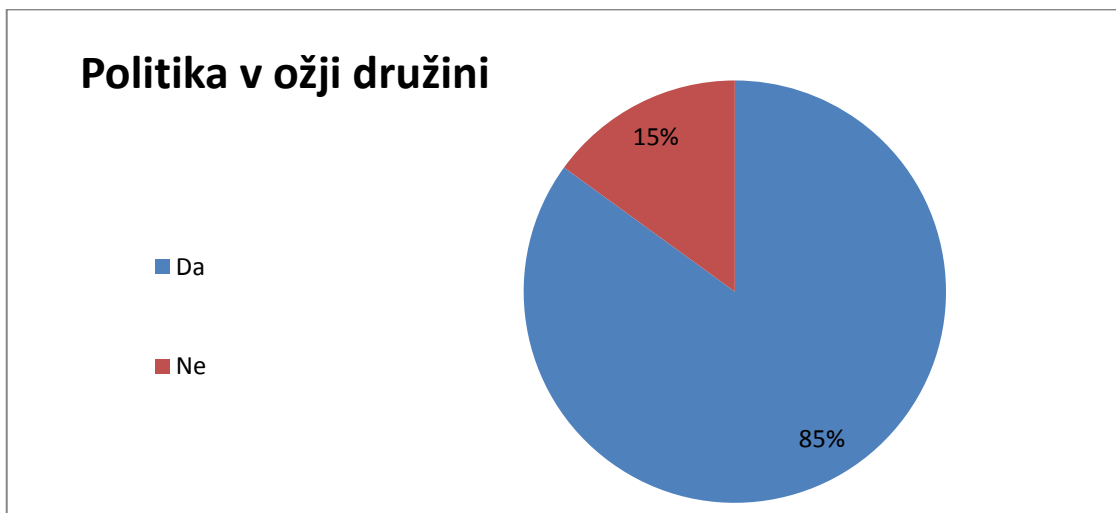

Graf 13: Ali so politiki povezani s slovenskim prebivalstvom? Vprašanje številka 5.

Na vprašanje, ali imajo slovenski politiki dobre stike z narodom, jih je 6 odgovorilo z da, 54 pa z ne. Po tem vprašanju me je zanimalo še osebno mnenje anketiranca. Izmed šestdesetih jih je na vprašanje pisno odgovorilo 38, od tega kar 26 iz četrth letnikov in 12 iz prvih letnikov. Zbrala sem nekaj najzanimivejših in najpogostejših odgovorov:

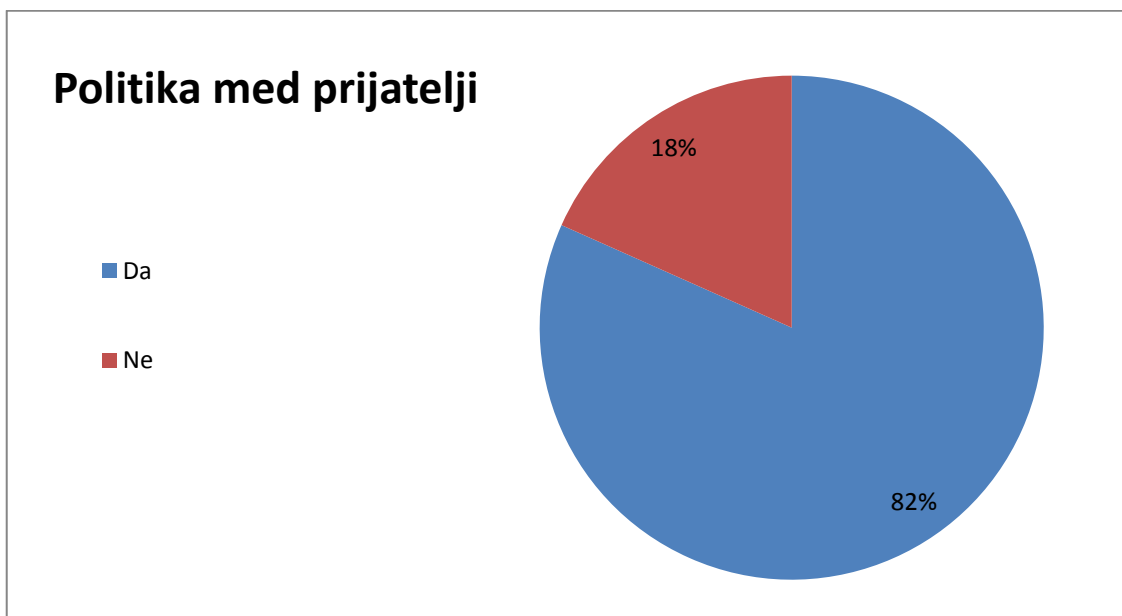
- i. Glede na to, kako majhna je Slovenija, je v njej veliko preveč politične korupcije in zaradi tega je najbolj ogrožena prav civilna družba, ki je vlada nikoli ne posluša.
- ii. Zaradi trenutnega stanja v naši državi in neizpoljenih predvolilnih obljub.
- iii. Samo da so na oblasti, pa jim je vseeno.

- iv. Zaradi aktualnega primera pri volitvah. Ne vem, ali je šlo sploh za izbiranje strank za v parlament ali za osebne zamere in s tem tolikšno razgaljanje zasebnosti med kandidati?
- v. Mnenje si ustvarjam na podlagi medijev, ki nam prikazujejo politike. Skrbijo le za to, da si napolnijo žepe. Redko ali celo nikoli se povežejo z ljudstvom.
- vi. Kadarkoli kakšna afera oziroma laž pride na dan, se skrivajo, ne dajejo izjav.

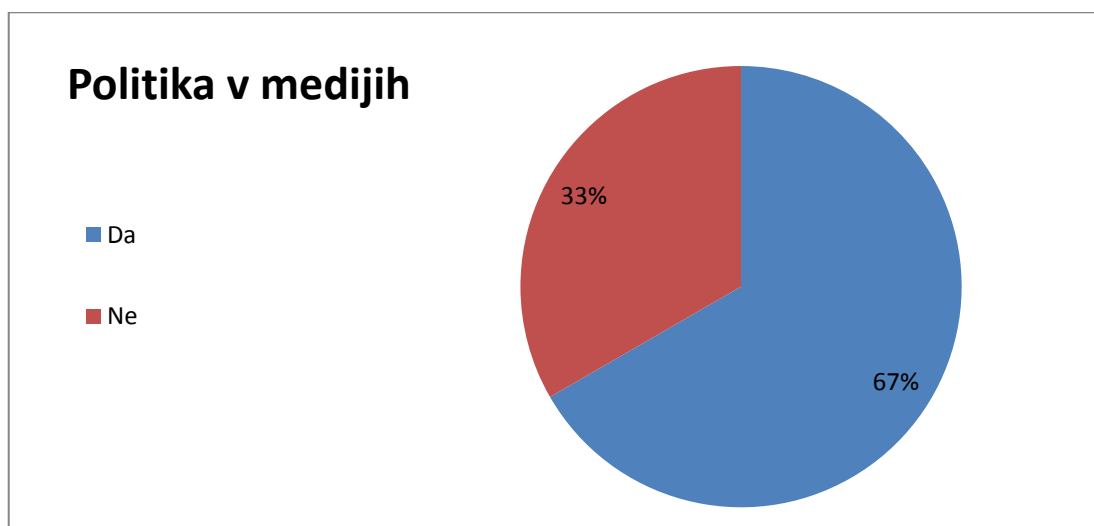
Graf 14: Razpravljanje o politiki v ožji družini. Vprašanje številka 7.

51 dijakov (85 %) je z družino že razpravljalo o politiki, 9 (15 %) pa še nikoli.

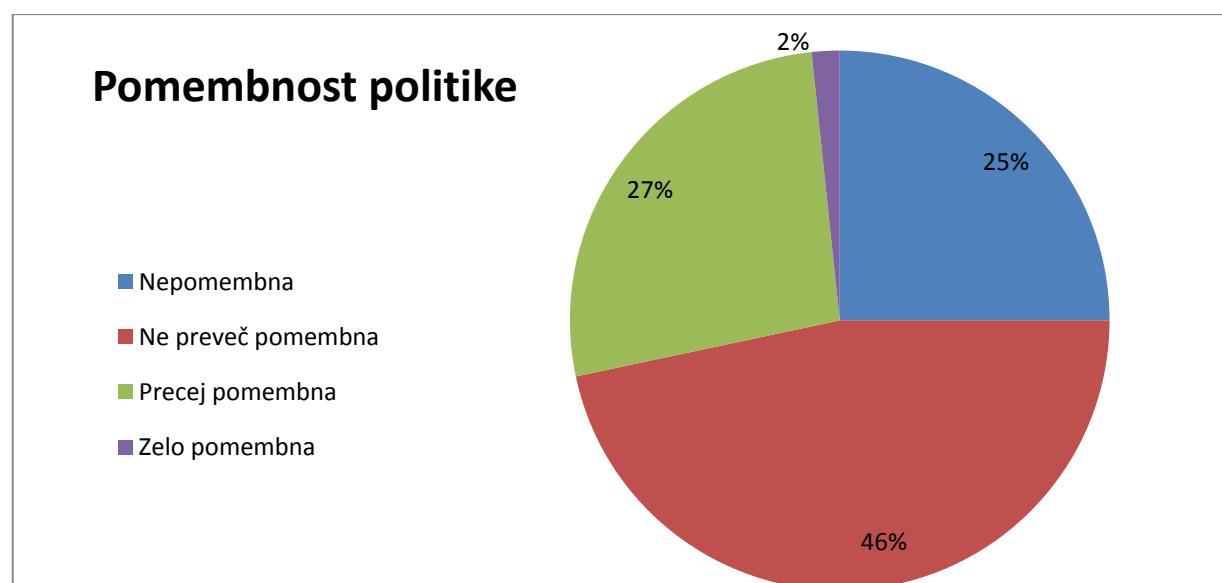
Graf 15: Razpravljanje o politiki med prijatelji. Vprašanje številka 8.

11 dijakov (18 %) še ni razpravljalo o politiki s prijatelji, 49 ostalih dijakov (82 %) pa je to že počelo.

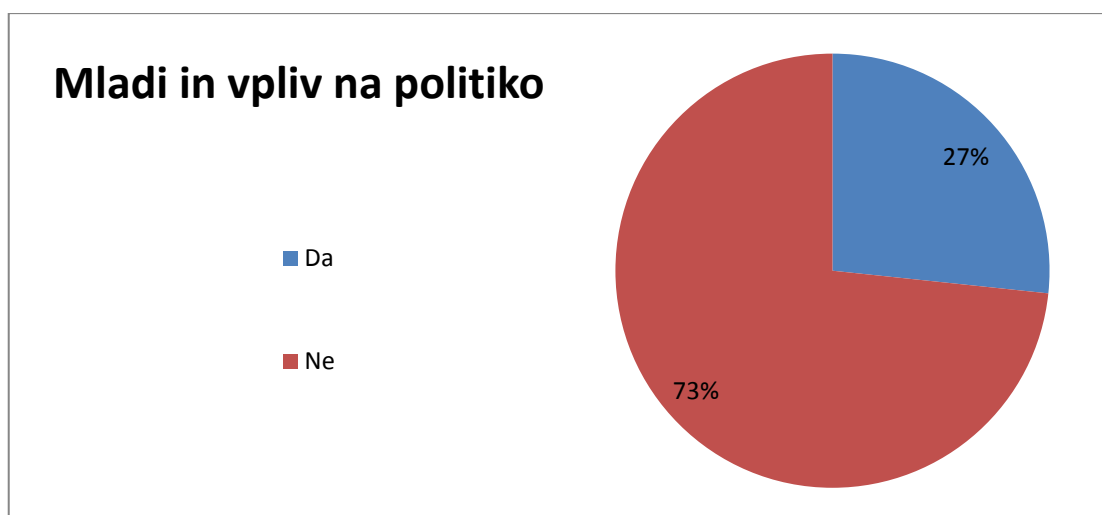
Graf 16: Ali spremljaš politiko v medijih? Vprašanje številka 9.

V slovenskih medijih 40 dijakov (67 %) spremlja politiko, ostalih 20 (33 %) pa tega ne počne.

Graf 17: Pomen politike na lestvici svojih vrednot. Vprašanje številka 10.

15 dijakov (25 %) meni, da je politika nepomembna na njihovi lestvici vrednot, 28 (46 %) jih meni, da ni preveč pomembna, a vseeno ima neko manjšo vlogo v njihovem življenju. 16 (27 %) dijakov se je opredelilo za to, da je politika precej pomembna, le eden (2 %) je odgovoril, da ima politika zelo pomembno vlogo na njegovi lestvici vrednot.

Graf 18: Ali imajo mladi vpliv na politiko? Vprašanje številka 11.

16 dijakov (27 %) meni, da mladi vendarle imajo nekaj vpliva na slovensko politiko, 44 (73 %) pa jih meni, da tega vpliva mladi nimajo.

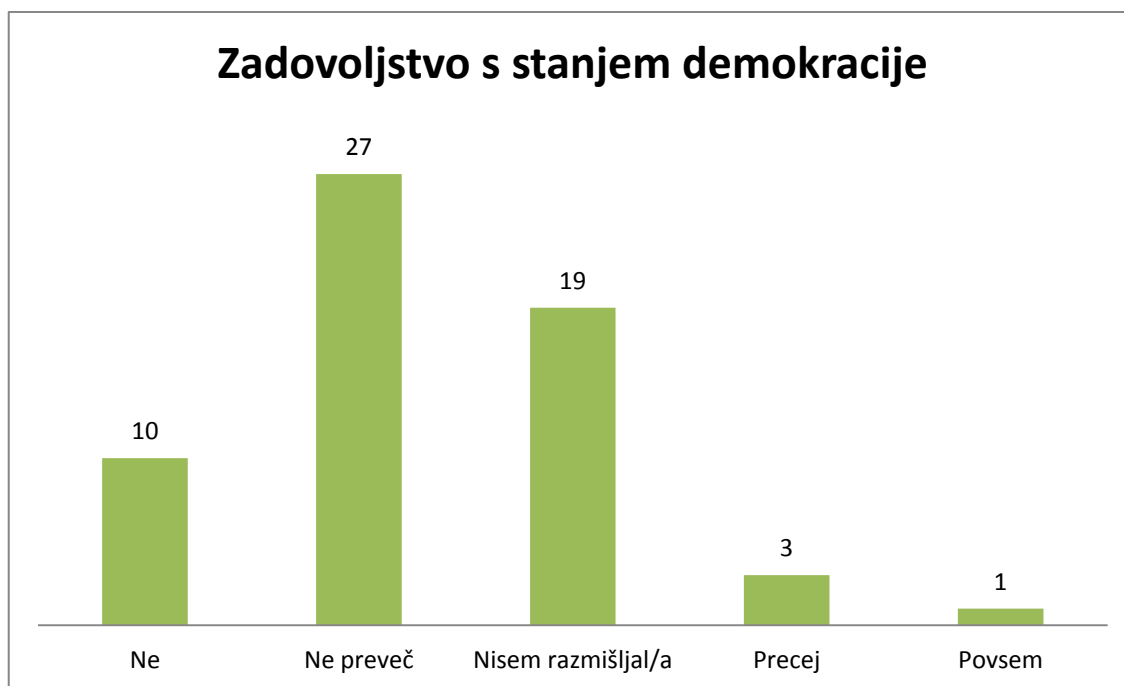
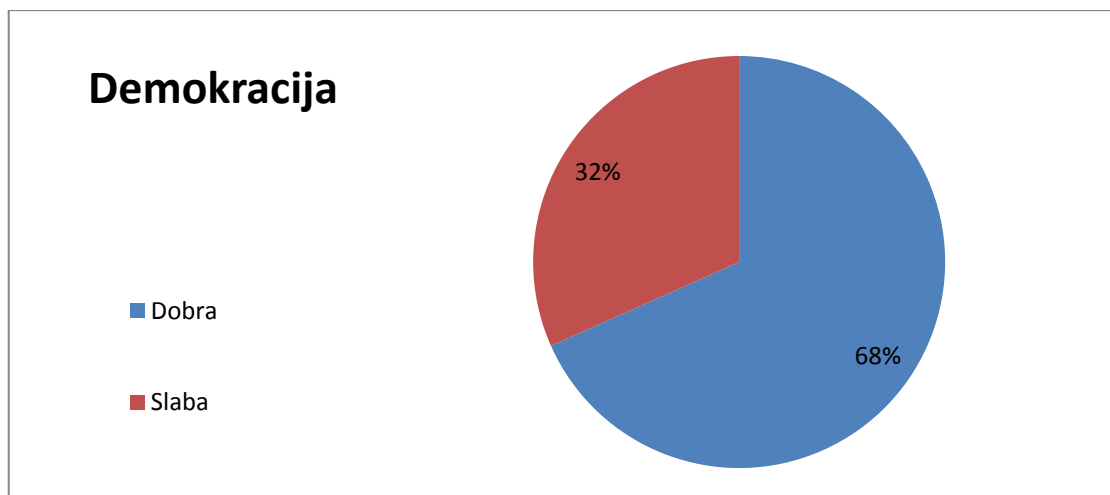
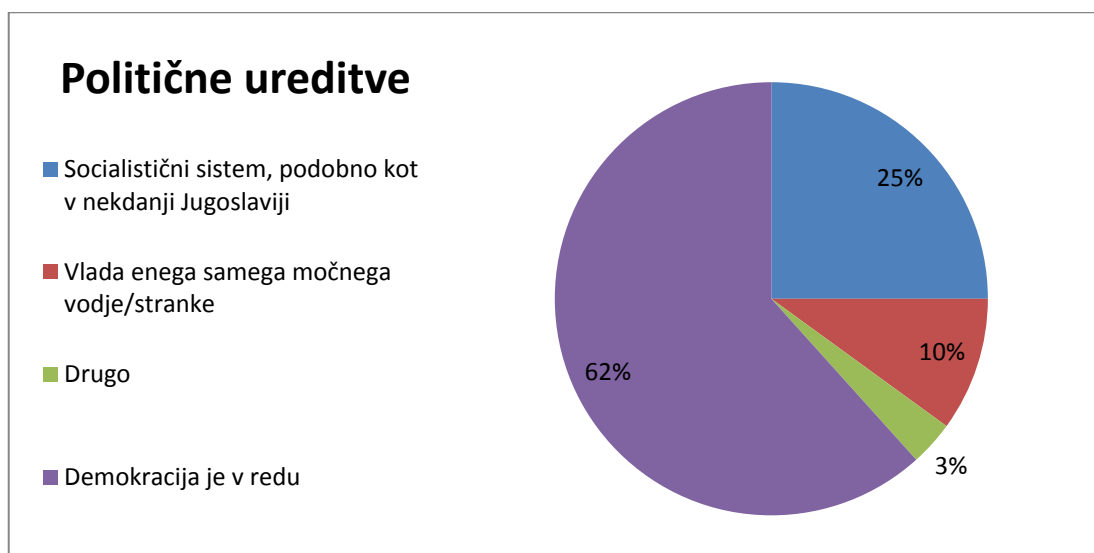

Tabela 19: Ali si zadovoljen s stanjem demokracije? Vprašanje številka 12.

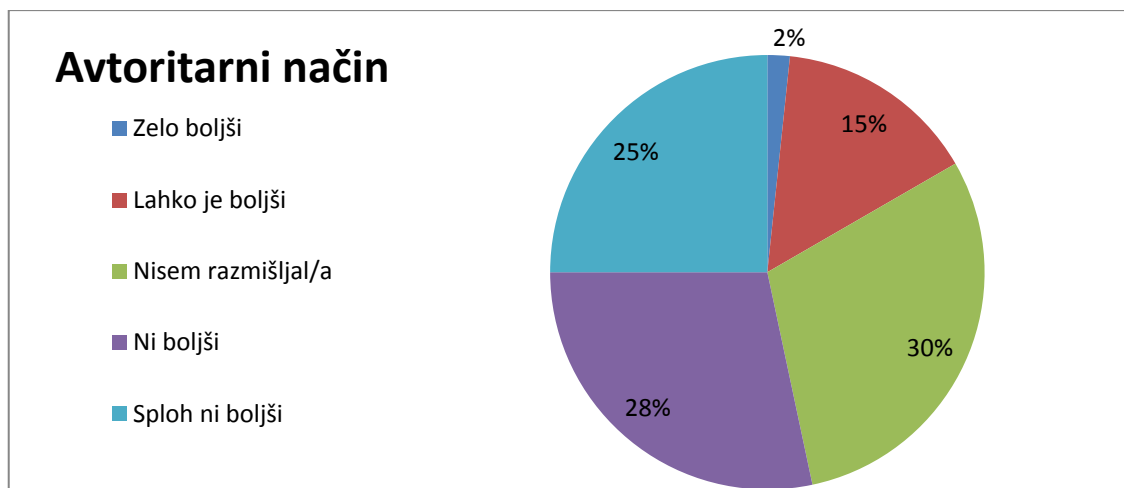
Graf 20: Ali je demokracija dobra politična ureditev? Vprašanje številka 13.

41 dijakov (68 %) meni, da je demokracija dobra politična ureditev, 19 (32 %) pa jih je mnenja, da je slaba.

Graf 21: Politične ureditve, ki bi lahko bile boljše od demokracije. Vprašanje številka 14.

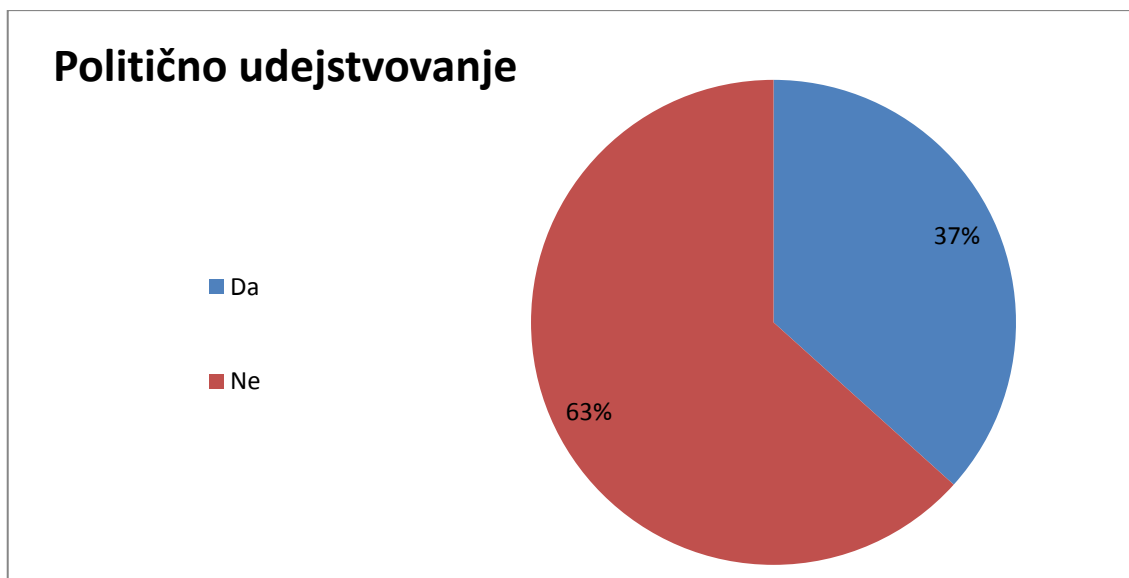
37 dijakov (62 %) je mnenja, da je demokracija dobra politična ureditev. Ostali bi jo zamenjali, in sicer: 15 (25 %) bi jih imelo socialistični sistem, podoben kot je bil v Jugoslaviji, 6 (10 %) bi imelo vlado enega samega vodje oziroma stranke, dva (3 %) pa menita, da bi bilo najbolje, da bi vsak skrbel zase, da bi obveljali le nasplošnejši zakoni in da bi se izvolil ožji svet, s katerim bi se odločitve hitreje sprejemale, kot se sedaj.

Graf 22: Ali je avtoritarni način boljši kot demokracija? Vprašanje številka 15.

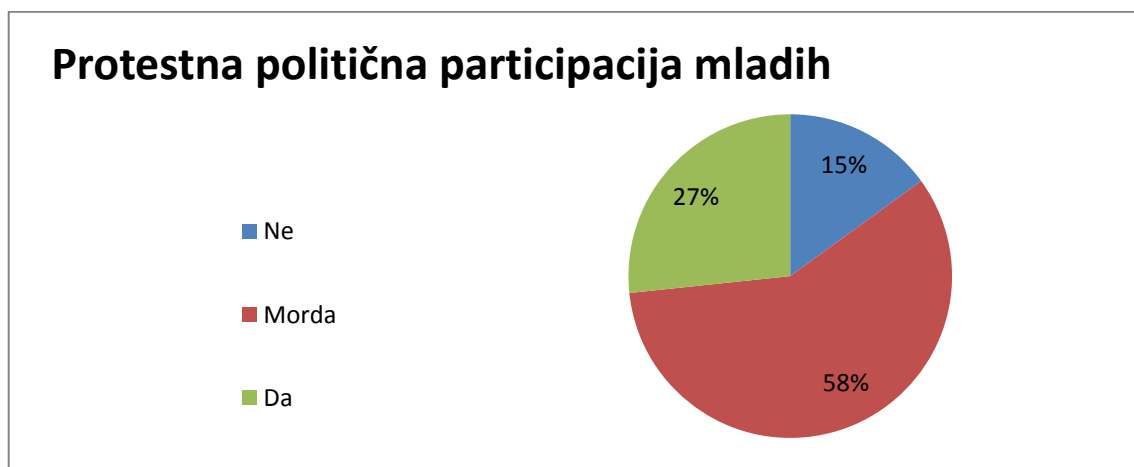
Eden izmed anketiranih se je opredelil kot privrženec avtoritarnega režima (2 %), 9 (15 %) jih meni, da bi lahko bil boljši kot demokracija, 30 % oziroma 19 dijakov o tem še ni razmišljalo, 27 (28 %) jih meni, da avtoritarni način ni boljši od demokracije, 15 (25 %) jih je mnenja, da avtoritarni način nikakor ni boljši od demokratičnega. Zbrala sem tudi nekaj mnenj, ki so jih napisali anketiranci:

- i. Pri demokraciji je sprejemanje odločitev zelo dolgo.
- ii. Če je vodja en, se mu ni treba ukvarjati z mnenji drugih, ni razprtij in državo je lažje voditi.
- iii. V zgodovini so bili primeri avtoritarnega načina vodenja, pa niso bili najbolj učinkoviti.
- iv. Vodja se odloči sam, pri demokraciji pa vsak vleče svoje niti in zaradi tega nikamor ne pridemo.
- v. Avtoritarni režimi so ponavadi nasilni do državljanov.
- vi. Z manj ljudi se lažje pride do skupin točk in s tem se lažje sklepajo pomembne odločitve.
- vii. Menim, da ne potrebujemo nove vlade, ampak nov način odločanja!
- viii. V vodenju države bi se morali spogledovati z vodenjem države v bivši Jugoslaviji, ker bi z dobro izdelanim sistemom socialnega skrbstva omogočili državljanom življenje brez gmotnih stisk. Torej ne čiste demokracije, ne čistega avtoritarizma.

Graf 23: Si že bil/a del političnega udejstvovanja? Vprašanje številka 17.

38 dijakov (63 %) še ni bilo del politične participacije, a pri tem moramo upoštevati, da je od tega 23 dijakov iz 1. letnika in ti še niso polnoletni. 22 (37 %) pa so se že politično udeleževali.

Graf 24: Ali bi bil/a v protestu proti politiki, če bi bilo govora o mladih? Vprašanje številka 18

9 (15 %) dijakov ne bi bilo del politične protestne participacije, 35 (58 %) bi se jih morda udeležilo protestov, 16 dijakov (27 %) pa bi bilo udeležencev političnih protestov.

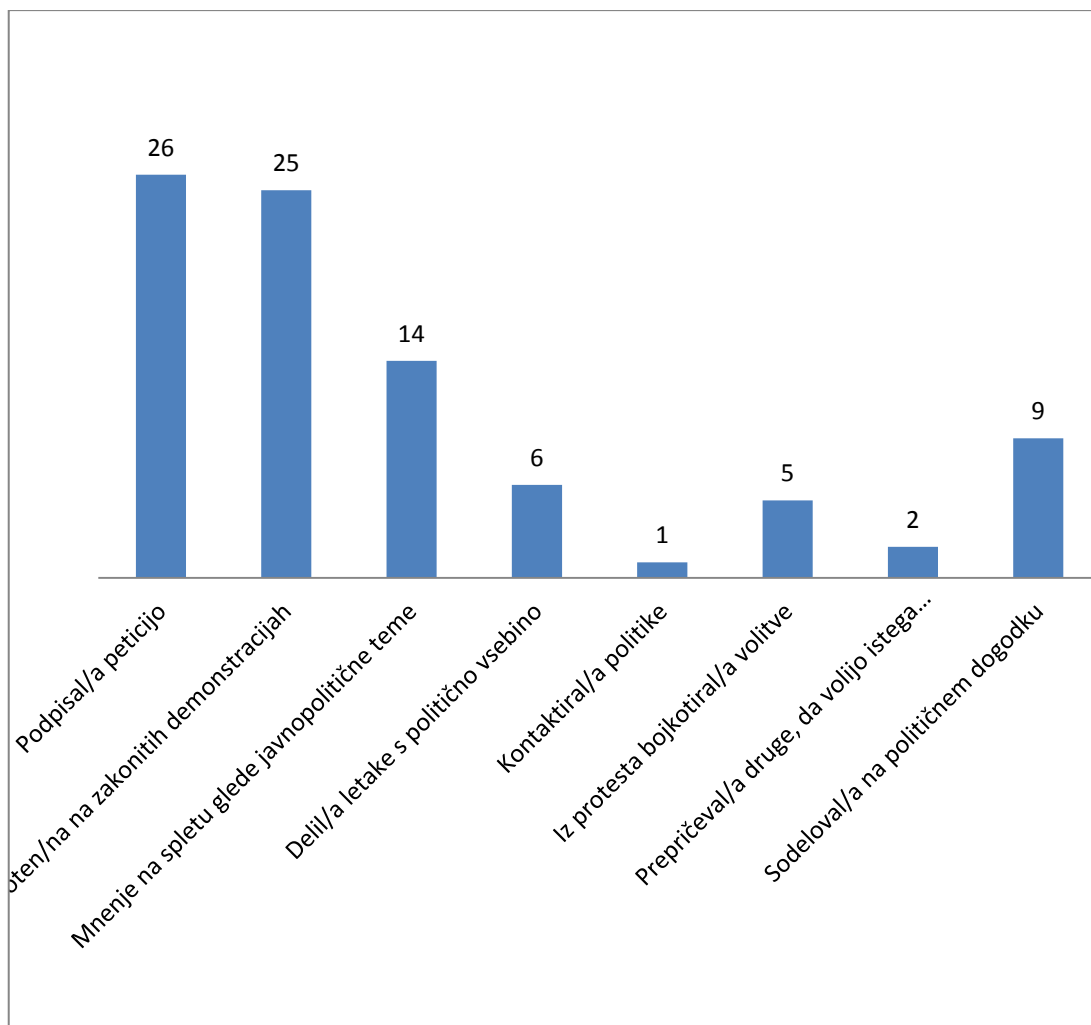
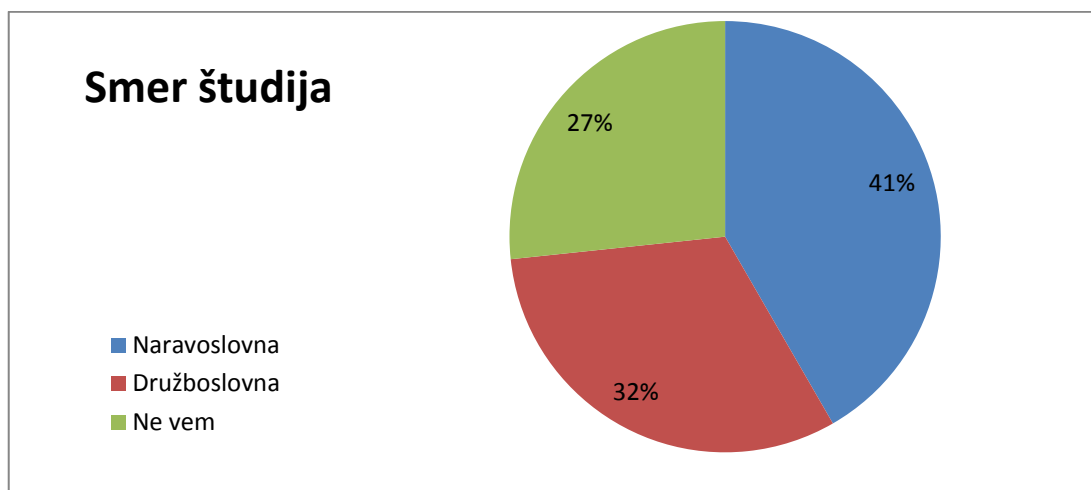

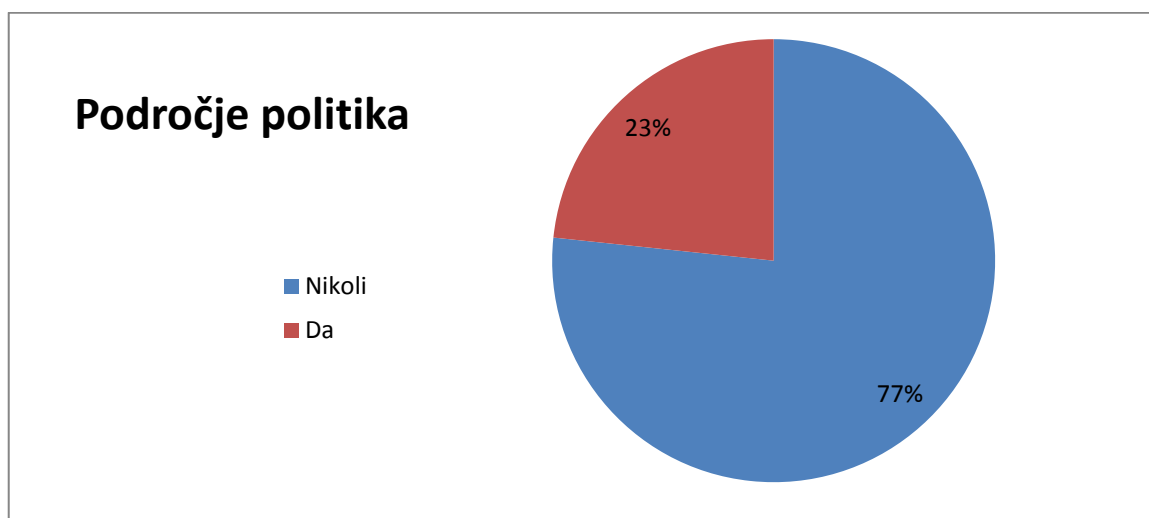
Tabela 25: Dejavnosti, ki so jih dijaki že storili. Vprašanje številka 19.

Graf 26: Katera smer študija te zanima? Vprašanje številka 20.

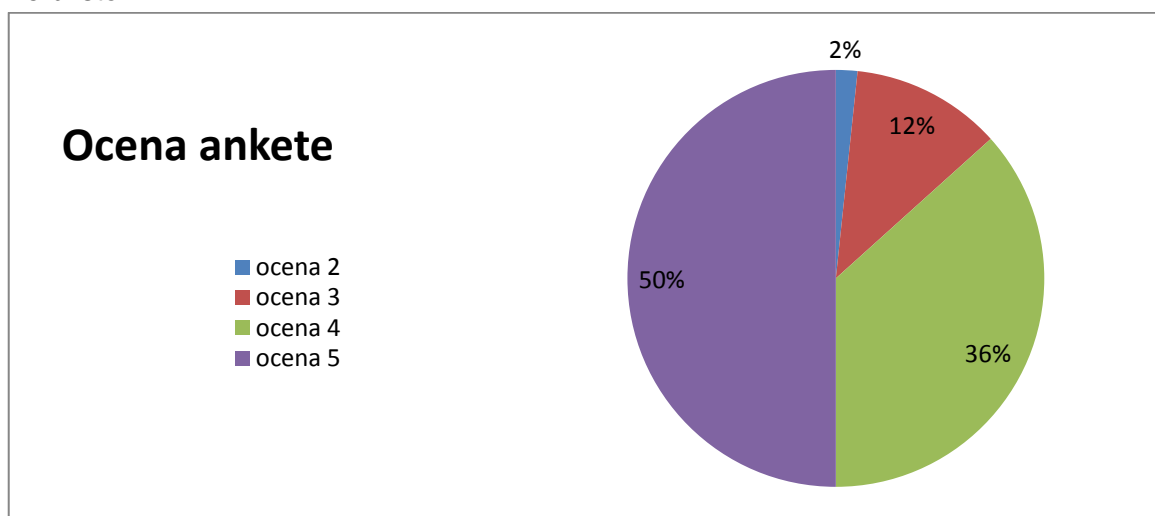
Menim, da zanimanje za politiko izhaja tudi iz nadaljnje smeri študija, saj se dijaki, ki imajo raje naravoslovne predmete manj zanimajo za politiko kot dijaki, ki bodo izbrali

družbosloven študij. 25 dijakov (41 %) se bo odločilo za nadaljevanje izobraževanja na naravoslovnih univerzah, 19 (32 %) bo študij nadaljevalo na družboslovnih univerzah, 16 (27 %) dijakov pa še ne ve, katera smer jih bolj zanima.

Graf 27: Ali bi v življenju služil/a kruh na področju politike? Vprašanje številka 21.

14 dijakov (23 %) bi zaposlitev iskalo tudi na področju politike, ostali 46 (77 %) pa tega ne bi storili.

Graf 28: Ocena ankete. Vprašanje številka 23.

Dijaki so na koncu anketo ocenili. Rezultati so bili naslednji: en (2 %) z oceno 2, 7 (12 %) z oceno 3, 22 (36 %) z oceno 4 in 30 (50 %) z oceno 5. Pričakovala sem veliko slabše rezultate, saj politika nikakor ni najbolj oboževana tema med mladimi in jih predvsem dolgočasi. Z rezultati ankete sem zadovoljna, saj so občutno pripomogli h kvaliteti diplomske naloge.

5 PRIMERJAVA REZULTATOV S HIPOTEZAMI

5.1 H1: Mnenje mladih o politiki je slabo in izrazito negativno.

Eden izmed kazalnikov političnega udejstvovanja je zanimanje anketirancev za politiko in iz ankete je razvidno, da je le to med mladimi zelo majhno. Analiza je pokazala, da je splošno nezaupanje slovenskim politikom eno izmed glavnih dejstev za izredno slabo in negativno mnenje med mladimi. Samo tretjina anketiranih politiki pripisuje neko pomembnejšo vlogo na lestvici svojih vrednot, glavni razlog pa je dejstvo, da mladi menijo, da nimajo vpliva na slovensko politiko.

Torej je bila prva hipoteza zastavljena popolnoma pravilno, saj mladi o politiki skoraj ne govorijo in o njej razmišljajo kot o nečem negativnem, slabem.

5.2 H2: Mladi, ki niso zadovoljni z delovanjem demokracije, so politično manj dejavni.

Pri rezultatih ankete se je izkazalo, da mladi niso preveč zadovoljni s stanjem demokracije v Sloveniji, a jih le tretjina meni, da je demokracija na splošno slaba politična ureditev in le deset anketiranih se še ni nikoli politično udejstvovalo.

Ta hipoteza velja za napačno, saj so anketiranci še vedno precej politično dejavni, kljub temu da niso zadovoljni z delovanjem demokracije v Sloveniji.

5.3 H3: Mladi pri svojem političnem udejstvovanju niso homogena skupina.

V empiričnem delu diplomske naloge sem se najprej posvetila hipotezi, da se mladi pri svoji politični participaciji med seboj razlikujejo glede na spol, smer študija in izobrazbo staršev. Ugotovila sem, da so te razlike manjše od pričakovanih, saj razlik med spoloma nisem zasledila. Nasprotno pa je nadaljna smer študija precej povezana z zanimanjem za politiko, saj so se dijaki, ki nameravajo študij nadaljevati na družboslovnih univerzah bolj nezadržano in poznavalsko izražali pri odgovorih odprtega tipa in so tudi veliko bolj zainteresirani za politiko. Izkazalo se je, da izobrazba staršev ni dejavnik, ki bi pomembno vplival na politično zanimanje mladih.

Na podlagi ankete tako ne morem potrditi tretje hipoteze, da se zanimanje mladih za politiko razlikuje glede na spol, smer študija in izobrazbo staršev.

6 SKLEP IN REFLEKSIJA

Demokracija torej pomeni vladavino ljudstva. Vprašanje je, ali je v modernih družbah res tako. Po toliko lažeh, podkupninah, manipulacijah, kot jih je v javnost prišlo v zadnjih letih, se skoraj vsak, ki se vsaj malo zanima za politiko, vpraša, če je demokracija sploh še tisto, kar naj bi prvotno pomenila.

Beseda izhaja iz antike, in sicer iz Grčije, kjer so moški z glasovanjem izbirali zakone. Danes na volitvah izberemo stranko, ki si po našem mnenju zasluži, da vodi vlado. Postavlja se vprašanje, kako vemo, komu zaupati, če že celo politiki lažejo in si ne zaupajo. Resnica je tu brez moči in bo v neposrednem spopadu z obstoječimi interesi vselej oškodovana, vendar ima vseeno svojevrstno moč, in sicer ne obstaja namreč prav nič, kar bi jo lahko nadomestilo. Veščine prepričevanja, nasilje in podkupovanja lahko resnico brez problema uničijo.

Kako naj bi mladi, že tako preobremenjeni s procesom odraščanja, vključevanja v vse pomembnejše družbene vloge, sploh razumejo politiko? Toliko slabih besed na temo politike, ki krožijo po množičnih medijih, je slišati, da ni čudno, da se mladim politika zdi nezanimiva, dolgočasna. Iz perspektive, ki se osredotoča predvsem na konflikt med politiko in resnico, je videti, kot bi politiki ne šlo za nič drugega kakor za borbe moči in interesov in kot bi da javni prostor v človeškem sobivanju obstajal zgolj zato, ker življenjske potrebe ljudi prisilijo, da se organizirajo in bodisi sodelujejo drug z drugim, ali se spopadajo med seboj. Mladi bi politiko definirali kot igro, ki odloča, kdo kaj dobi.

Konvencionalna politična participacija je med mladimi anketiranci izjemno slaba in čeprav se jih večina udeleži volitev, je zaimanje za politiko izjemno majhno. Večina anketiranih meni, da mladi nimajo vpliva na družbeno dogajanje in zato se tudi počutijo politično popolnoma nemočni. Politikom tudi nihče ne zaupa, saj menijo, da oni delajo sami zase, za lasten žep, in ne pa za ljudi, kar naj bi bila njihova naloga.

Ljudje v sodobnih, individualnih, liberalnih demokracijah naj bi bili egoistični, narcistični, hedonistični, atomizirani, med ljudmi pa naj bi bili razširjeni predvsem egocentrična in potrošniška miselnost. Vse naštetu naj bi povzročilo bistveno zmanjšano zanimanje državljanov za javne in politične zadeve. Razmah opisanih vrednotnih usmeritev se šteje kot še zlasti uničujoč za medsebojno zaupanje in sodelovanje ljudi v javnosti, krha družbeni red in povečuje odtujenost državljanov od političnih avtoritet. Po večini glavne nosilce opisanih sprememb vidijo v mlajših generacijah. Vidijo jih kot glavne krivce upada politične participacije. Današnja mladina je največkrat označena z besedama prevzetni in egoistični, ter obtožena, da ne izkazuje skrbi za družbo in druge ljudi.

Mnenje mladih o političnih elitah se je v zadnjih letih še poslabšalo in je izrazilo negativno. Slednje se mi ne zdi prav nič pretresljivo, saj se večina mladih trudi po svojih najboljših močeh uspeti v življenju, pridobiti želen naziv, poklic, a jim med drugim tudi politika to otežuje z raznimi zakoni in reformami. Pomemben vpliv na negativno mnenje mladih o političnih elitah ima tudi dejstvo, da nekateri politiki kupujejo svojo izobrazbo, za razliko od mladih, ki morajo za končen rezultat vložiti veliko truda in neprespanih noči.

Zakaj torej sploh zaupati politiki? Glede na trenutno politično situacijo, ko so politične stranke brez pravih vsebin, politični veljaki polni laži, se sprašujem: kakšen je cilj takšne politike. Morebiti osebna rast politikov?

7 LITERATURA

- Arendt, H. (2003). *Resnica in laž v politiki*. Društvo Apokalipsa: Ljubljana.
- Bibič, A. (ur.). (1997). *Kaj je politika*. Znanstveno in publicistično središče: Ljubljana.
- Bajzek, J., Bajzek, R., Bedernjak, K., Červek, A., Sraka, J., Sraka, M., Strniša T. Š. (2008). *Odiseja mladih*. Založba Didakta: Radovljica.
- Della Porta, D. (2003). *Temelji politične znanosti*. Založba Ataja: Ljubljana.
- Finley, M. I. (1973). *Democracy Ancient and Modern*. Rutgers University Press: New Jersey.
- Fink Hafner, D. (1992). *Nova družbena gibanja- Subjekti politične inovacije*. Zbirka Znanstvena knjižnica: Ljubljana.
- Gril, A., Klemenčič, E., Autor, S. (2009). *Udejstvovanje mladih v družbi*. Pedagoški inštitut: Ljubljana.
- Jstor. (2012). Dostopno prek: <http://www.jstor.org/pss/419986>
- Konrad, G. (1988). *Antipolitika*. Knjižna zbirka Krt: Ljubljana.
- Kren-Obran, T. (1995). *Vrednote mladih med ideali kulture in resnico dejanj*. Založba Didaktika: Radovljica.
- Lavrič, M., Flere, S., Tavčar K. M., Klanjšek R., Musil B., Naterer, A., Kirbiš, A., Divjak, M., Lešek, P. (2011). *Mladina 2010*. Založba Aristej: Maribor.
- Learning about politics. (2012). Dostopno prek: <http://learningaboutpolitics.eu/sloveniansite/mladi-in-politika/>.
- Pečujlić, M. (1970). *Obzorja revolucije*. Inštitut za politične študije: Beograd
- Počkar, M., Andolšek S., Popit T., Barle Lakota A. (2011). *Uvod v sociologijo, učbenik za sociologijo v gimnazijskem izobraževanju*. Založba DZS: Ljubljana.
- Siedentop, L. (2003). *Demokracija v Evropi*. Študentska založba: Ljubljana.
- Struk, V. (1995). *Leksikon politike*. Založba Obzorja: Maribor.
- Student info. (2012). Dostopno prek: <http://www.student-info.net/index.php/studentopolis/knjiznica/datoteka/46432>.
- Ule, M., Mihelj, V. (1995). *Prihodnost mladine*. Založba DZS: Ljubljana.
- Ule, M., (ur.). (1988). *Mladina in ideologija*. Delavska enotnosti: Ljubljana.
- Zofijini ljubimci. (2012). Dostopno prek: http://www.zofijini.net/predavanja_mladi.html.

8 PRILOGE

Anketa

Anketa: Mladi in njihovo (ne)zanimanje za politiko

Lepo pozdravljeni! Sem Darja Kadunc. Za temo svoje diplomske naloge sem si izbrala mladi in njihovo (ne)zanimanje za politiko. Primerjala bom mnenja dijakov prvega in četrtega letnika na ŠCRM Kamnik.

Prvi del ankete zajema splošna vprašanja, za razliko od drugega dela, ki je osredotočen na vaš pogled na politiko.

Anketa je anonimna, pri vsakem vprašanju pa je možen le en odgovor (če ne piše, da je možno več odgovorov!).

Prosim, da anketo rešite v celoti, vprašanj ne izpuščate in nanje odgovarjate iskreno. Hvala!

1. DEL ANKETE:

- 1) Spol: M Ž
- 2) Starost: ____
- 3) Letnik: 1. 2. 3. 4.
- 4) Uspeh v lanskem šolskem letu:
 - a) odličen
 - b) prav dober
 - c) dober
 - d) zadosten
 - e) nezadosten
- 5) Narodnost:
 - a) slovenska
 - b) hrvaška
 - c) bošnjaška
 - d) drugo: _____
- 6) Veroizpoved:
 - a) rimskokatoliška
 - b) pravoslavna
 - c) muslimanska
 - d) protestantska
 - e) ateist(ka)
 - f) drugo: _____

- 7) V kakšni družini živiš:
- a) jedrna družina (oba starša, ki živita skupaj in otroki)
 - b) enostarševska družina (eden od staršev, ki živi z otroki)
 - c) preurejena ali reorganizirana družina (eden od staršev, ki ostane z otroki, in z novim partnerjem)
 - d) razširjena družina (starši, otroci, stari starši ...)
 - e) drugo: _____
- 8) Izobrazba očeta:
- a) osnovna šola
 - b) poklicna srednja šola
 - c) gimnazija
 - d) višja šola
 - e) visoka šola
 - f) univerza
- 9) Izobrazba matere:
- a) osnovna šola
 - b) poklicna srednja šola
 - c) gimnazija
 - d) višja šola
 - e) visoka šola
 - f) univerza
- 10) Zaposlitev očeta:
- a) zaposlen
 - b) nezaposlen
 - c) samostojni podjetnik
 - d) gospodinjec
 - e) upokojenec
 - f) drugo: _____
- 11) Zaposlitev matere:
- a) zaposlena
 - b) nezaposlena
 - c) samostojna podjetnica
 - d) gospodinja
 - e) upokojenka
 - f) drugo: _____
- 12) Koliko otrok je v vaši družini: _____
- 13) Živiš:
a) v mestu	a) v hiši
b) na podeželju/ v vasi	b) v bloku
c) v predmestju	c) drugo: _____

2. DEL ANKETE:

- 1) Koliko se zanimaš za politiko?
 - a) nič
 - b) malo
 - c) srednje
 - d) zelo
 - 2) Ali si se (4. letnik)/ bi se (1. letnik) udeležil/a parlamentarnih volitev:
 - a) da
 - b) ne
 - 3) Kakšno je tvoje mnenje o političnih strankah v Sloveniji?
 - a) slabo
 - b) dobro
 - 4) Ali zaupaš slovenskim politikom?
 - a) da
 - b) ne
 - 5) Ali meniš, da imajo slovenski politiki dobre stike s slovenskim narodom? (npr. delajo za narod)
 - a) da
 - b) ne
 - 6) Zakaj takšno mnenje?
-
- 7) Ali si o politiki že kdaj razpravljaj/a z ožjo družino?
 - a) da
 - b) ne
 - 8) Ali si o politiki že kdaj razpravljaj/a s prijatelji?
 - a) da
 - b) ne
 - 9) Ali politiko spremljaš v slovenskih medijih? (dnevna poročila, časopisi ...)
 - a) da
 - b) ne
 - 10) Kakšen pomen pripisuješ politiki na lestvici svojih vrednot?
 - a) nepomembna
 - b) ne preveč pomembna
 - c) precej pomembna
 - d) zelo pomembna
 - 11) Ali meniš, da imajo mladi v Sloveniji vpliv na politiko?
 - a) da
 - b) ne
 - 12) Ali si zadovoljen/zadovoljna s stanjem demokracije v Sloveniji? (1 pomeni, da sploh nisi zadovoljen/zadovoljna, 5 pomeni, da si povsem zadovoljen/zadovoljna s stanjem demokracije).

- a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5
- 13) Ne glede na to, kako si zadovoljen/ zadovoljna s stanjem demokracije v Sloveniji, ali meniš, da je demokracija v splošnem dobra politična ureditev ali ne tako dobra?
- a) dobra
 - b) ne tako dobra
- 14) Kako bi po tvojem mnenju lahko izgledala politična ureditev boljša od demokracije?
- a) socialistični sistem, podoben kot je bil v nekdanji Jugoslaviji
 - b) vlada enega samega močnega vodje/stranke
 - c) drugo: _____
 - d) sem zadovoljen z demokracijo
- 15) Ali meniš, da je avtoritarni način (en močni vodja brez parlamenta ali strokovnjaki brez vlade ali državo vodi vojska) boljši v vodenju države? (1 pomeni, da sploh ni boljši, 5 pomeni, da je precejzelo boljši avtoritarni način vodenja države.)
- a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5
- 16) Zakaj takšno mnenje?
- _____
- 17) Ali si že bil/a del protestnega političnega udejstvovanja?
- a) nikoli
 - b) da
- 18) Ali bi se udeležil/a protestne politične participacije, če bi bilo govora o mladih v Sloveniji?
- a) ne
 - b) morda
 - c) da
- 19) Obkroži črko, če si že oziroma verjetno bi:
- a) podpisal/a peticijo
 - b) bil/a prisoten/ prisotna na zakonitih demonstracijah
 - c) napisal/a svoje mnenje na spletu glede javnopolitične teme
 - d) delil/a letake s politično vsebino
 - e) kontaktiral/a politike

Dodatne dejavnosti za dijake 4.letnika:

- a) iz protesta bojkotiral/a volitve
 - b) prepričeval/a druge, da volijo istega kandidata oz. stranko kot ti
 - c) sodeloval/a na političnem dogodku
- 20) Katera smer študija te zanima?
- a) naravoslovna
 - b) družboslovna
 - c) ne vem
- 21) Ali bi v življenju služil/a kruh na področju politike?
- a) nikoli
 - b) da
- 22) Kaj bi še dodal/a v anketo? Po tvojem mnenju še kaj manjka?

_____ Tvoje
mnenje o anketi. (1 pomeni zelo slaba, 5 pomeni zelo dobra)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

S sodelovanjem v anketi si pripomogel/ pripomogla h kvaliteti diplomske naloge o mladih in (ne)zanimanju za politiko, za kar se ti iskreno zahvaljujem.

Časopisni članek iz tiskane izdaje Nika, novinarka Vanje Alič.

Intervju z Dr. Slađano Mihajlović z naslovom Mladi gledajo na politiko s cinizmom.

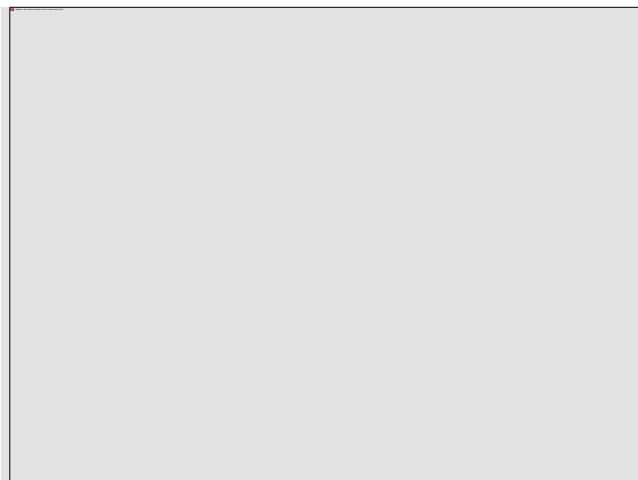
Dr. Slađana Mihajlović

Mladi gledajo na politiko s cinizmom

- sreda, 09.11.2011 08:09 Tekst: Vanja Alič

Dr. Slađana Mihajlović že vrsto let deluje na različnih poslovnih področjih in skuša integrirati tako akademski kot poslovni pogled v profesionalno celoto. Nedavno je napisala knjigo Politično vodenje za nove generacije, ki ponuja celosten vpogled v problematiko nedemokratskega in demokratičnega vodenja, voditeljev, stilov vodenja ter osebnostnih lastnosti voditeljev. Knjiga med drugim daje odgovore na vprašanja, zakaj se mladi počutijo izključeni iz političnih odločanj in kako pri njih premakniti stanje apatičnosti v aktivno politično participacijo.

Darja Kadunc: Mladi in njihovo (ne)zanimanje za politiko

Na fotografiji dr. Slađana Mihajlović

Čeprav doktorica znanosti s področja sociologije šteje komaj 34 pomladi, je za njo dolga in uspešna poslovna pot. »Opravljala sem najrazličnejša dela – od vodje založništva do pomočnice direktorja v podjetju, kjer smo pridobivali nepovratna evropska sredstva. Bila sem tudi vodja strateškega marketinga v gospodarski družbi ter ne nazadnje vodja projekta in članica uprave v humanitarni ustanovi Rdeča žoga,« nam je uvodoma zaupala **dr. Slađana Mihajlović**.

A najraje kramlja o akademski sferi, ki predstavlja balzam za njeno dušo. Kljub zahtevni poslovni in akademski karieri je venomer pripravljena na nove izzive – med drugim se je preizkusila v medijih. Pogosto si vzame tudi čas za umetnost, ki jo izraža skozi svojo poezijo.

Kaj vas je motiviralo, da ste se lotili pisanja takšne knjige?

Motivacija se je rojevala skozi celotno obdobje mojega izobraževanja in delovanja v gospodarstvu. Sproti sem namreč študirala in delala. Skozi to sem prelivala vidik posameznika in skupine ter »leadershipa« kot vodenja v smislu, kako se ta proces med voditeljem in sledilci prepleta. Knjiga odgovarja na vprašanje, kako nadgraditi medgeneracijsko sodelovanje in popeljati našo družbo na nova pota z učinkovitim vodenjem. Naredila sem raziskavo na bodočih mladih voditeljih iz vrst zadnjih letnikov pravne, ekonomske, strojne in filozofske fakultete ter fakultete za menedžment v Kopru. Združila sem njihov pogled, kako bi oni vodili različne sisteme – od države prek zasebnega sektorja do gospodarstva. Zanimalo me je, kaj za njih predstavlja učinkovito vodenje. Prišla sem do sklepa, da je učinkovito vodenje demokratično s primesmi avtoritarnega. Čeprav dandanes mladi kot vrednoti dajejo prednost hedonizmu, bodo prej ali slej morali prevzeti odgovornost, zato jim mora politika oziroma starejša generacija na stežaj odpreti vrata in jih vključiti v soodločanje. Tako se ne bodo več počutili odrinjene, ampak bodo postali del družbe. Ta premik je zelo pomemben.

V preteklosti so bili študentje vedno avantgarda. Malce karikirano povedano, če so nekaj želeli, so šli na barikade in si to enostavno vzeli. Študentje so bili prvi kritiki določenih družbenih pojavov in znanilci sprememb. Zakaj jih je treba danes spodbujati?

Mladi se na neki način počutijo izključene iz političnega področja. Tradicionalna politika jih odriva, zato nanjo gledajo s pridihom cinizma. Zanje je na prvem mestu individualna politika vodenja življenja. Po raziskavah sodeč jih bolj zanimajo ekologija, pomoč drugim marginalnim skupinam, zabava, šport, potrošnja, delo in tako dalje.

Je potemtakem politika kriva za to, da so mladi apatični?

Ni kriva samo politika, ampak celoten družbeni sistem.

Kako torej mlade pripraviti do politične participacije?

Od začetka – od družinske celice in šolskega sistema do poslovne poti oziroma vstopa v službo, vključujoč celoten družbeni sistem. Omogočiti jim je treba krajšo pot med študijem in trdim delom. Vsekakor pa je dobrodošlo, da se poslovno udeležujejo oziroma pridobivajo izkušnje že med študijem. Drugi problem je stanovanjska politika. Omogočiti jim je treba, da si lahko privoščijo stanovanje, ustvarijo družino in se osamosvojijo od staršev. Danes mladostniki živijo pri starših do 35. leta, ker nimajo ustreznih pogojev za osamosvojitve. Z rešitvijo teh problemov bodo mladi začeli gledati na celoten družbeni sistem drugače, vključevali se bodo in soodločali tudi pri konkretnjših zadevah v politični sferi.

O. k., ampak splošna blaginja je trenutno v arabskem svetu veliko slabša kot pri nas, a se mladi vseeno neposredno – s puško v roki – vključujejo v procese družbenih sprememb. Ne morem se otresti občutka, da je pri nas za apatičnost večine mladostnikov pravzaprav krivo to, da imajo vsega preveč.

To je problem razpada vrednot. Po drugi strani pa smo v zadnjem času priče neverjetnemu napredku informacijskih tehnologij in razsežnosti socialnih omrežij. To je

povsem druga časovna struktura, ki spremeni celotno videnje in delovanje mladih, saj se izgublja tako imenovana komunikacija »face to face« oziroma pristen stik. Mladi so padli v informacijsko dobo, kar jih je na neki način naredilo apatične, zato bi jih morali motivirati in pripraviti na akcije prek socialnih omrežij in drugih novodobnih tehnologij. Mladi namreč vedno pričakujejo, da se starejši prilagodijo njim, in jih nagovarjajo skozi njihove sisteme komunikacije. Prvi korak v tej smeri bi bil, da jim omogočimo elektronske volitve. Poglavitni vzrok, da e-volitve v Sloveniji še niso bile izpeljane, pa je treba iskati v odsotnosti političnega konsenza.

V svoji knjigi se ukvarjate tudi s problematiko nedemokratskega in demokratičnega vodenja in osebnostnih lastnosti voditeljev. Kako torej opredeliti učinkovito politično vodenje in kaj je zanj potrebno?

Pomembno je, ali empirija raziskav potrjuje teorijo, zato sem predelala način učinkovitega vodenja skozi prizmo socialnih reprezentacij. Kaj so to socialne reprezentacije? To so klima v družini, pravičnost v svetu, lastni stil vodenja, vodstveni stil v slovenskem gospodarstvu in lastni življenjski slog. Se pravi, skozi te spremenljivke smo na neki način pridobili videnje vloge mladih, kako bi oni vodili različne sisteme v družbi. Zaključek je bil: demokratičnost s pridihom avtoritarizma. S tem, da kot vrednota prevladuje poštenost.

Katere komponente avtoritarnega navdušujejo mlade pri voditeljih? Lahko navedete kakšen primer iz slovenske politične realnosti?

Če stvari prenesemo na aktualen politični podij, si mladi – glede na zadnje javnomnenjske raziskave (pogovor je bil opravljen 27. oktobra, op. p.) – na vodilnih položajih želijo Viranta, Janšo ali Jankovića. V teh raziskavah je namreč zajet tudi določen odstotek mladih. Želijo si socialne in pravne države na pošten in legalen način, vse skupaj pa mora biti podkrepjeno s strokovnjaki.

Zakaj nam pri omembi avtoritarnosti v trenutnem političnem ozračju najprej padeta na pamet Janša in Janković?

Sta močni, odločni osebnosti.

Tudi Drnovšek in Kučan sta bila.

Res je, ampak z drugačnim stilom vodenja, bolj umirjenim, a učinkovitim. Janša in Janković sta odločna, ekstrovertirana voditelja in eksekutorja.

Kakšne so osebnostne lastnosti dobrega voditelja?

Mora imeti karizmo, odločnost, vizionarstvo. Biti mora dober koordinator, pogajalec, retorik in menedžer. Ljudje mu morajo slediti.

Kdo od naših politikov pa ima vse te lastnosti oziroma kdo vsebuje največ naštetih komponent?

Težko vprašanje. Malokdo ima vse te lastnosti. V nekdanji Jugoslaviji se jim je najbolj približal Josip Broz - Tito, v samostojni Sloveniji pa Janez Drnovšek, s tem, da je bil on bolj introvertiran tip človeka. Posedoval pa je konkretnost in učinkovitost.

Kaj pa manjka Borutu Pahorju?

Je simpatičen voditelj, dober komunikator, ampak pomanjkljiv, ker ni odločen. Vedno pričakuje kompromise. Ker se nikomur ni želel zameriti, ga sčasoma niso več jemali resno. Njegova narcisoidnost, ki je sicer prisotna pri vseh velikih voditeljih, se je pri njem zaradi neodločnosti odražala predvsem negativno.

Kaj pa ženske in politika? Kljub obveznim kvotam jih je v državnem zboru zelo malo, kot tudi nasploh na vodilnih položajih.

Ženskam je bila sfera politike dolgo zaprta in nedosegljiva, vse to pa se do danes – kljub formalnopравни enakosti spolov – ni bistveno spremenilo. Ker v Sloveniji koncept enakopravnosti še vedno ni povsem dodelan, se po zastopanosti žensk v državnem zboru uvrščamo v spodnji del svetovne lestvice. Odgovor na to, zakaj žensk ni na vodilnih položajih, se skriva v prikriti diskriminaciji žensk pri odločanju. Tako v politiki kot tudi v gospodarstvu in znanosti.

Imajo ženske kdaj prednost v politiki samo zato, ker so ženske?

V reviji Manager je bilo objavljeno, katere so najbolj vplivne ženske v Sloveniji. Opazila sem, da imajo vse omenjene ženske bolj izraženo moško energijo.

Je to povezano z nošenjem hlač? Hilda Tovšak jih nosi. Prav tako Hillary Clinton, Angela Merkel...

Tudi. Španski sociolog Padro Mansilla je rekel, da se je pri moških skozi dolgo sodelovanje v politiki oblikovala nekakšna obleka kot uniforma, medtem ko se bodo morale ženske še odločiti, kakšna je primerna obleka za politično službo.

Kakor koli, verjetno se strinjate s tem, da je v politiki žensk še vedno premalo.

Seveda. Po eni strani se stvari premikajo, po drugi strani pa smo imeli v začetku delovanja samostojne države v državnem zboru 19 odstotkov žensk, danes pa le še 13 odstotkov. Enakopravnost med spoloma lahko s kvotami spet povečamo. Pri politični participaciji žensk pa moramo opozoriti še, da so razne študije pokazale, da na delež žensk v politiki ne vplivajo le dejavniki političnega, ampak tudi razporeditev moči v vsakdanjem življenju.

Nekatere ženske pravijo, da so kvote zanje pravzaprav ponižujoče.

Odvisno od tega, s kakšnega vidika vse skupaj vzamemo. V tujini so kvote prinesle dobre rezultate. Še posebno v skandinavskih državah. Denimo na Švedskem imamo 40-odstotno zastopanost žensk v parlamentu, k čemur so pripomogle tudi kvote. V Belgiji je v nekaj letih z uvedbo kvotnega sistema delež žensk v spodnjem parlamentu zrasel za 23 odstotkov.

Zakaj se sami ne odpravite v politiko in preidete od besed k dejanjem?

Ponudb sem imela že kar nekaj. Morda se bom nekoč res tudi sama preizkusila, ampak le tedaj, ko bom začutila, da lahko naredim veliko spremembo. Sem namreč

taka, da če nekaj rečem, to tudi naredim. Za zdaj pa v politiki ni veliko prostora za takšne ljudi.

Časopisni članek z internetne strani dnevnik.si.

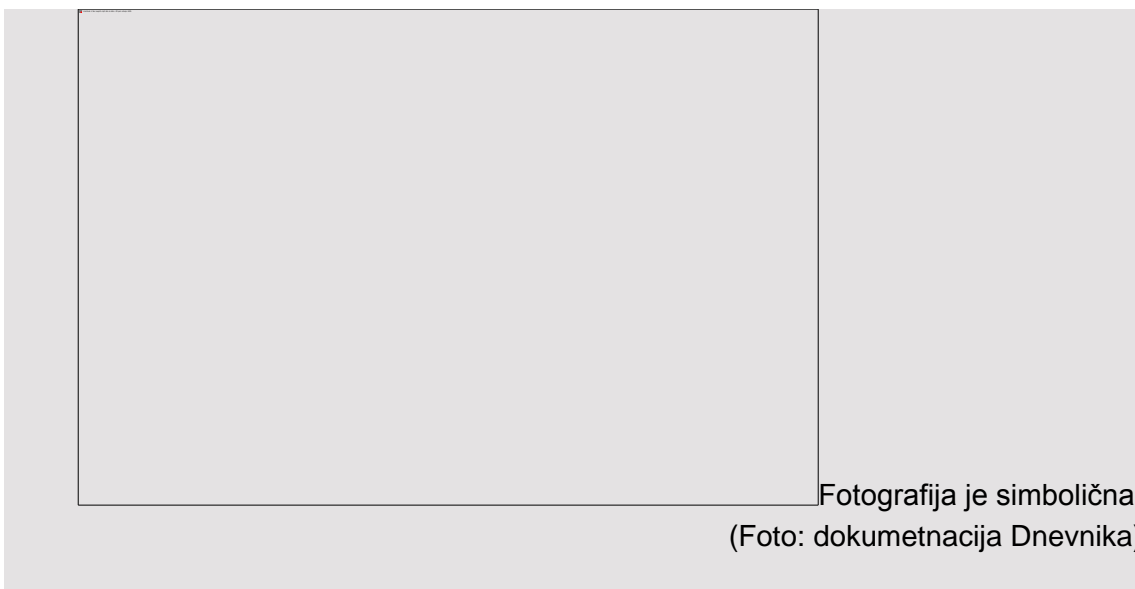
Naslov članka: Raziskovalci odkrili, da demokracija ne deluje.

Novice/Aktualne zgodbe

Raziskovalci odkrili, da demokracija ne deluje: Nismo sposobni oceniti kandidatov

Svet - petek, 02.03.2012 Tekst: (alp)

NEW YORK - Rezultati nove raziskave bi bili verjetno zelo všeč velikim svetovnim diktatorjem, vsi ostali pa ob njej dobimo neprijetne občutke. Raziskovalci z ameriške univerze Cornell so namreč prišli do zaključka, da ima demokracija nevšečno pomanjkljivost, da večina volivcev ni sposobna izbrati pravega kandidata.

Demokratski proces v teoriji sloni na predpostavki, da večina volivcev in volivk uspe prepoznati najboljšega političnega kandidata ali najboljšo politično idejo. Največji segment raziskave pa je namignil, da demokratsko voljene pripelje do povprečnega vodstva in politike.

Raziskavo je vodil profesor **David Dunning**, ki se v raziskovalnem delu na področju psihologije ukvarja predvsem z razlogi, zakaj imajo ljudje drugačne predstave o sebi in svojem okolju, kot je realno, na področju pravne psihologije pa se osredotoča na razloge za natančnost in nepravilnosti pričanja očitvidcev. V pričujoči raziskavi pa je z ekipo ugotovil, da so nekompetentni ljudje nezmožni oceniti primernost drugih ljudi ali kvaliteto njihovih idej.

Če volivcem manjkajo izkušnje na področju davčnih reform, težko prepoznajo kandidata, ki je zares strokovnjak na tem področju. Možgani preprosto ne morejo izpeljati dovolj dobre ocene kandidata, pravijo. Količina informacij ali dejstev o političnih kandidatih lahko zato premaga nezmožnost mnogih volivcev, da bi prišli do točne ocene kandidata ali ideje.

"Pametne ideje so težko sprejemljive, ker večina ljudi preprosto ne more prepoznati, kako dobra je ideja v resnici," pojasnjuje profesor Dunning.

Ljudje precenjujemo sebe in ne prepoznavamo najboljših

Dunning in kolega z Univerze New York, so pokazali, kako ljudje sami sebe zavajajo glede svojih intelektualnih sposobnosti. Eksperiment sta opravila z opazovanjem ljudi in njihovih ocenah lastnih vicev, lastne slovnične pravilnosti ali kvalitete lastnih partij šaha. Opazila sta, da ljudje svoje znanje vedno ocenjujejo nadpovprečno, tudi ko nalogo izvedejo slabo.

"Če se na določeno področje ne spoznate dovolj dobro, takrat niste v položaju, da bi ocenjevali svoje niti tuje napake," je dodal Dunning. Zanimivo je tudi, da se je izkazalo, da se ljudje precej hitro strinjajo, kdo je najslabši kandidat, precej težje pa se odločijo za najboljšega.

Dr. **Mato Nagel**, sicer sociolog iz Nemčije, je raziskavo dvojca nedavno dopolnil še z računalniško simulacijo demokratičnih volitev. Njegov matematični model je dokazal, da volivci niso bili sposobni prepoznati najboljše večine političnega kandidata. Kandidati, ki so pokazali le malo boljše sposobnosti vodenja od povprečja, so vedno zmagali, iz česar je Nagel zaključil, da se z demokratičnimi volitvami redko ali nikdar ne izbere najboljši voditelj.

Časopisni članek o nezaposlenosti mladih z internetne strani delo.si.

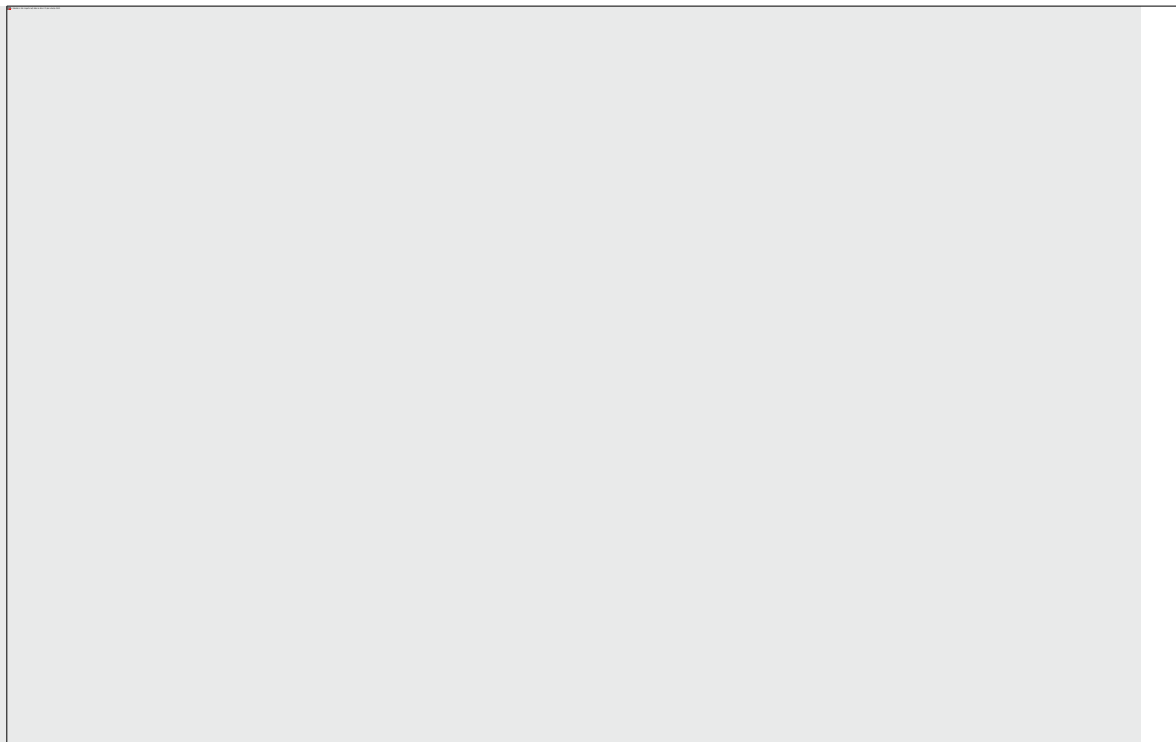
Naslov članka je Brezposelno med mladimi, avtorice Mojce Finc iz leta 2008.

Brezposelnost med mladimi

Konec julija je bilo v Sloveniji prijavljenih 8096 brezposelnih, ki imajo manj kot 26 let. Pred desetimi leti je delež mladih brez zaposlitve pomenil četrtno vseh brezposelnih, lani se je zmanjšal na 16,4 odstotka, letos znaša 13,2.

Mojca Finc

tor, 09.09.2008, 08:59

zaposlovanje Foto: Tomi Lombard

Ljubljana - »Zavedati se moramo, da se je zaposlitve treba lotiti sistematično - začeti niže in počasi napredovati. Diplomirani psiholog, denimo, ne more pričakovati, da bo takoj opravljal zahtevna dela na svojem področju. Lahko nabira izkušnje drugje. Treba se je vzpenjati po eno stopnico.« Takšno rešitev vidi generalna direktorica zavoda za zaposlovanje **Marija Poglajen** za odpravljanje velike brezposelnosti med mladimi, zlasti med družboslovci, ki najteže dobijo delo. **Goran Lukič** z Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) opozarja, da je vendarle treba preseči delitev na uporabno in neuporabno znanje in upoštevati nadarjenost in želje mladih ljudi. Čeprav se je število brezposelnih med njimi v zadnjih sedmih letih zmanjšalo, se je za več kot še enkrat povečala stopnja tistih s sedmo in osmo stopnjo izobrazbe, ki nimajo redne zaposlitve.

Konec julija je bilo v Sloveniji prijavljenih 8096 brezposelnih, ki imajo manj kot 26 let. Pred desetimi leti je delež mladih brez zaposlitve pomenil četrtno vseh brezposelnih, lani se je zmanjšal na 16,4 odstotka, letos znaša 13,2. V primerjavi z drugimi članicami EU je brezposelnost mladih pri nas pod povprečjem. A kljub temu je skrb zbujajoče

dejstvo, da čakajo mladi diplomanti na prvo zaposlitev v povprečju 9,7 meseca. Zato je informiranje in preusmerjanje mladih v perspektivne poklice, ki jim bodo omogočili uspešno prihodnost, zelo pomembno, so prepričani na zavodu za zaposlovanje.

Več kot 1600 brezposelnih diplomantov

»Konec junija je bilo v register brezposelnih diplomantov vpisanih 1613 mladih od 25 do 29 let. Delež brezposelnih s šesto in sedmo stopnjo izobrazbe med dolgotrajno brezposelnimi se je med letoma 2002 in 2007 povečal s 3,8 odstotka na 7,7,« s podatki postreže Goran Lukič iz ZSSS. Med 19.760 prijavljenimi prostimi delovnimi mesti je bilo julija kar 15.190 prijav za določen čas. Vendar Lukič ne vidi rešitve le pri preusmerjanju mladih v naravoslovne poklice. »Kot je nujno sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami in trgov del, tako je treba tudi v izobraževalni sferi izboljšati interdisciplinarnost med naravoslovnimi in družboslovnimi področji. Ker je tega še vedno premalo, zlahka zapademo v tehnokratsko-birokratsko logiko dojemanja znanja, ki ga družba deli na uporabno in neuporabno, na koristno in nekoristno, na 'aplikativno' in 'neaplikativno'. Vprašanje je torej, ali smo sploh sposobni preseči logiko deficitarnih in suficitarnih poklicev, in kot osnovo postaviti sistem, ki bo odkrival in negoval nadarjenost in želje mladega človeka,« se sprašuje Lukič.

Pogosto pri iskanju zaposlitve nad izobrazbo in izkušnjami prevladajo zveze in poznanstva. *»Raziskava iz leta 2005 je pokazala, da se je 46,2 odstotka med 1075 anketiranimi zaposlilo s posredovanjem osebnih virov, to lahko prevedemo v zveze in poznanstva. S prijavo na razpis je službo dobilo 18,5 odstotka vprašanih, zavod je pomagal vsakemu osmemu anketirancu, takoj po koncu izobraževanja se jih je zaposlilo slabih osem odstotkov. Takšni rezultati jasno kažejo spremembo selekcijskih mehanizmov na slovenskem trgu dela, kjer so kljub veliki ponudbi dobro izobražene in usposobljene delovne sile pomembnejši ekonomski, kulturni ali socialni kapital. Ta med drugim opredeljuje širino in kakovost posameznikove socialne mreže,« razmišlja Lukič. A prav ta lahko negativno vpliva na posameznika s slabšim ekonomsko-socialnim zaledjem, to pa lahko po njegovem mnenju povečuje tekmovalnost na trgu dela, kjer se vrednote, kot je solidarnost, naenkrat spremenijo v strategije, kot je mreženje ...*

Del znanstvenega članka o organiziranosti izobraževalnega sistema kot dejavnika integracije mladih na trg delovne sile, avtorice Angele Ivančič iz leta 2008.

Sklep Angele Ivančič o Organiziranost izobraževalnega sistema kot dejavnik integracije mladih na trg delovne sile (Družboslovne razprave).

SKLEP: Kaže, da ugotovitve dosedanjih primerjalnih preučevanj podpirajo hipotezo, po kateri razlike v organiziranosti izobraževalnih sistemov in njihove povezave s trgi delovne sile pomembno vplivajo na prehode iz izobraževanja v zaposlitev ter na kasnejše izide na trgu delovne sile. Večina analitikov deli evropske sisteme izobraževanja in usposabljanja na tiste, ki zagotavljajo splošno šolsko izobraževanje, ter tiste, ki poudarjajo specifično poklicno usposabljanje, ki se tipično izvaja v obliki vajeništva. V povezavi s prehodi iz izobraževanja v zaposlitev in izidi na trgu dela je v raziskavah veliko pozornosti namenjene prav tej vrsti diferenciacije. V prvem primeru poteka integracija na trg delovne sile prek poklicnih trgov in je mnogo hitrejša in učinkovitejša, v drugem primeru pa prek organizacijskih trgov in traja dalj časa, saj se usposobljenost pridobiva z delovnimi izkušnjami. Po ugotovitvah sekundarna poklicna izobrazba zagotavlja vrsto prednosti v primerjavi s splošno izobrazbo, še posebej, če vsebuje poklicno specifične spretnosti. Poleg hitrejšega vstopa v zaposlitev se te kažejo tudi v manjšem tveganju brezposelnosti, večji stabilnosti delovnih mest in boljših pogojih za poklicno mobilnost. Poklicno orientirani izobraževalni sistemi naj bi zagotavljali tudi naravne točke izhodov iz izobraževanja, ki se povezujejo s točkami vstopa na trg delovne sile, kar naj bi zmanjševalo pritisk mladih na terciarno izobraževanje. Kljub temu vse ugotovitve potrjujejo, da boljša izobrazba, ne glede na razlike v izobraževalnih sistemih, ustvarja relativno prednost, ki se ohranja tudi v kasnejšem obdobju. Lahko bi sklenili, da delodajalci očitno nagrajujejo obe razsežnosti izobrazbenih dosežkov: dosežene hierarhične ravni in poklicno specifičnost. Kaj od obojega prevladuje ob vstopu na trg delovne sile, pa je odvisno od načina produkcije kvalifikacij v izobraževalnem sistemu ter njegovih povezav s sistemom zaposlovanja.

Raziskava Dela iz oktobra 2012.

Opoldansko vprašanje: mladi in politika

So interesi mladih v politiki premalo zastopani? Ali so zato delno krivi mladi sami, ker so premalo aktivni?

V uredništvu Ozadjij so v sodelovanju z Delom Stik pripravili spletno anketo, namenjeno mladim v starosti od 18 do 32 let. Ta je pokazala zanimive rezultate in ovrгла prepričanje, da mladih politika ne zanima. Anketa je pokazala, da imajo izoblikovana stališča o ukrepih, ki jih podpirajo. Na vprašanje, kaj bi uvrstili med prednostne naloge, če bi bili predsednik vlade, so v v skorajda enakem deležu (83 in 82 odstotkov) uvrstili ukrepe za spodbujanje gospodarstva ter ureditev stanovanjskih in zaposlitvenih težav mladih. Nekoliko manj kot 70 odstotkov bi izbralo pokojninsko reformo in reformo trga dela, prodajo NLB, NKBM in drugih državnih družb (32 odstotkov) ter spet v skorajda enakem deležu narodno spravo in brezplačni brezžični internet po vsej državi (okoli 26 odstotkov). Pod »drugo« so anketiranci dopisali še spodbujanje zaposlovanja, omejitev vpisov na fakultete in pomoč pri prvi zaposlitvi, vlaganje v človeške vire, univerzalni temeljni dohodek, legalizacijo konoplje, uvedbo pokrajin, dvig DDV, krepitev pravosodja, dvig rodnosti in še marsikaj.

Mladi torej ideje imajo, zanimanje za politiko pa tudi. Mogoče pa je problem v tem, da so interesi mladih v politiki premalo zastopani in so mladi zaradi tega izgubili upanje v politiko.